Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 27 октябрь
ШАНБА
№ 246 (5.039).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин

ЭЛГА ДУР-ГАВҲАР СОЧГАН ЖИЗЗАХЛИК ПАХТАКОРЛАР

ЎНИНЧИ ПАҲЛАВОН

Жиззах вилояти пахтакорлари жумҳурият хирмонига 330 минг тоннадан зиёд пахта топшириб, давлат буюртмасини бажардилар. Йиллик режани уддалашга 45 иш куни кифоя қилди ёки марра аввалги икки йилга таққослаганда 10 кун эрта эгалланди. Паҳлавонлар сафига ўнинчиси қўшилди.

Бир ҳафта олдин вилоят механизаторлари зафар қучишганди. Ҳозир бу соҳадаги топшириқ 118 фоизга адо этилди. Дала гвардиячилари йиғим-теримни механизациялаш борасида жумҳуриятда энг юқори кўрсаткичга эришдилар. Саранжомланган хом ашёнинг 90 фоизи суворийлар ҳиссасига тўғри келди. Механик-ҳайдовчилар сўз ва иш бирлигини таъминладилар. Дўстлик, Зарбдор ва Пахтакор районларида эса ялпи ҳосилнинг 93—95 фоизи машиналар ёрдамида йиғиштириб олинди. Вилоят бўйича қабул пунктларига топширилган пахтанинг 88 фоизи юқори навларга сотилди. Бу бултургига нисбатан 14 фоиз кўпдир.

Кўзланган довондан мардона ошишнинг ўзи бўлмади, албатта. Хўжаликларда ана шу ҳосилга ўтган йилнинг кузидаёқ пухта замин яратилган эди. Жами майдон қўштабақали темир омочлар ёрдамида чуқур ва сифатли шудгорланди. Чигит экиш қулай муддатларда ўтказилди. Ерга туксизлантирилган уруғ аниқ миқдорда қадалди. Ёз мобайнида эса ғўза қатор ораларига агротехника қоидалари асосида ишлов берилди. Пировардида барча пайкалларда мўлжалдагидан зиёд ҳосил тўпланди. Уни йиғиб-териб олиш тадбирлари уюшқоқлик билан амалга оширилди.

Меҳнат муваффақиятига Зарбдор райони деҳқонлари муносиб ҳисса қўшдилар. Улар қабул пунктларига белгиланганидан 3 минг тоннадан кўпроқ пахта етказиб бериб, йиллик режани 107 фоиз ўринлатдилар. Бир неча кундирки, Зомин, Дўстлик, Фориш ва Пахтакор районларининг пахтакорлари ҳам мажбурят ҳисобига оқ олтин топширишаяпти.

Дўстлик районидаги «Октябрь 50 йиллиги» давлат хўжалиги ва Жиззах районидаги «Москва» жамоа хўжалигида ҳар гектар майдондан 27 центнердан ҳосил етиштирилди. Зарбдор районидаги «Ленин йўли» ҳамда «Тараққиёт» давлат хўжаликларида топшириқ 110—112 фоиз уддаланди.

Жиззах районидаги Навоий номли жамоа хўжалигининг Р. Жўраев бошлиқ бригадаси заршунослари бир ярим режа миқдорида пахта саранжомлаб, маълумотномада ҳамон карвонбошилик қилмоқдалар. Шу райондаги «Москва» жамоа хўжалигидан А. Луқмонов, Зарбдор районидаги Йўлдош Қурбонов номли давлат хўжалигидан Ш. Холмўминов ва «Ленин йўли» давлат хўжалигидан А. Абдураҳмонов етакчи бўлган бригадаларда ҳам юқори ҳосил олинди.

Бугунги хирмоннинг барпо этилишида механизаторларнинг хизмати катталигини алоҳида таъкидлаш жоиз. Уларнинг ғайрати туфайли қарийб 300 минг тонна пахта бункерлардан тўкилди. Мавсумнинг қизғин дамларида далаларда 2.600 тадан 2.800 тагача машина тўла қувват билан ишлатилди. Ҳар агрегатнинг иш унуми ўртача 110 тоннани ташкил этди. Оқолтин районидаги «Андижон» давлат хўжалигининг Э. Эгамов, Зарбдор районидаги «Тараққиёт» давлат хўжалигининг А. Тоҳиров, Жиззах районидаги Ҳамид Олимжон номли давлат хўжалигининг Н. Рафиқов, Навоий номли жамоа хўжалигининг М. Султонов, Карл Маркс номли давлат хўжалигининг Н. Дўстназаров, Дўстлик районидаги Ленин номли давлат хўжалигининг А. Нурлибоев каби суворийлари 200—250 тоннадан хирмон уйиб, беллашувда пешқадамлик қилмоқдалар.

Мавсум мобайнида пахтазорларда юзлаб кўпмингкилограммчилар ҳам қаҳрамонлик намуналарини намойиш этишди. Жиззах районидаги Ҳамид Олимжон номли давлат хўжалигидан О. Маҳмудова, «Москва» жамоа хўжалигидан М. Одилова, Навоий номли жамоа хўжалигидан Л. Носирова каби теримчилар шулар жумласидандир. Терилган ҳар килограмм пахтага 25 тийиндан иш ҳақи тўланганидан руҳланган бу чеварлар этакдан 5—8 тонна дурдона тўкдилар.

Ҳозирга қадар вилоятдаги 9 та районнинг 5 таси, жамоа хўжаликларининг ярми, 52 та давлат хўжалигининг 28 таси ва 612 бригаданинг 342 тасида давлат буюртмаси бажарилгани ҳақидаги ҳужжатга имзо чекилди. Ҳамма жойда йиғим-терим давом этмоқда. Далаларга кўсак териш ва чувиш механизмлари олиб чиқилди. Жиззахлик пахтакорлар режага қўшимча 10 фоиз миқдорида оқ олтин тайёрлашга сўз беришган. Айни пайтда хўжаликларда пайкаллар тозаланмоқда, кузги-қишки тадбирларни амалга оширишга пухта тараддуд кўрилмоқда.

Пахтакор райони заршунослари бир неча кундирки, мажбурият ҳисобига оқ олтин топширмоқдалар.

Шариф Урозов (юқоридаги сурат) — «Оқбулоқ» тажриба хўжалигининг моҳир механизатори. У мавсумда 150 тонна пахта теришга сўз берганди. Ваъда зиёди билан бажарилди.

«Самарқанд» давлат хўжалигининг Ғофур Эшматов бошлиқ бригадаси пахтакорлари эса қарийб 900 тонна хом ашё йиғиштириб олдилар. Ҳосилдорлик 30 центнердан ошди. Чапдаги суратда шу жамоа раҳбари Ғофур Эшматов, звено бошлиғи Анорбой Эшматов ва ҳисобчи Амир Норбоевни кўриб турибсиз.

У. ҚЎШВОҚОВ олган суратлар.

ССЖИ ПРЕЗИДЕНТИ МАДРИДГА ЖЎНАБ КЕТДИ

М. С. Горбачев Испания қироли Хуан Карлос I нинг таклифига биноан 26 октябрь куни расмий ташриф билан Москвадан Мадридга жўнаб кетди. ССЖИ Президенти Франция Президентининг таклифига биноан шу мамлакатга ҳам ташриф буюради.

Сафарда М. С. Горбачевга Э. А. Шеварднадзе, Л. А. Воронин, Н. А. Назарбоев, А. С. Черняев, С. К. Романовский ҳамроҳлик қилмоқдалар.

Аэропортда Президентни ССЖИ Вазирлар Кенгаши нинг раиси Н. И. Рижков, ССЖИ Олий Кенгашининг раиси А. И. Лукьянов, ССЖИ Президентлик Кенгашининг аъзолари В. В. Бакатин, В. И. Болдин, В. А. Крючков, Ю. Д. Маслюков, В. А. Медведев, Ю. А. Осипьян, С. С. Шаталин, Д. Т. Язов, А. Н. Яковлев, КПСС Марказий Комитети Бош котибининг ўринбосари В. А. Ивашко кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида Испаниянинг ССЖИдаги мувaққат ишлар вакили Э. Панез, Франциянинг ССЖИдаги мувaққат ишлар вакили М. Песик бор эдилар.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ БЮРОСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси бюросининг 24 октябрь куни бўлиб ўтган мажлисида КПСС Марказий Қўмитасининг «Маданиятни тижоратлаштиришнинг кучайиб бораётган тамойиллари ва уларни бартараф этиш тадбирлари тўғрисида» ҳамда «Бозор муносабатларига ўтилиши муносабати билан маданият соҳасидаги шошилинч ҳимоя тадбирлари тўғрисида»ги қарорлари муҳокама қилинди.

Муҳокама қилинаётган ҳужжатларда ўртага қўйилган муаммолар Ўзбекистон маданий ҳаёти учун ҳам долзарб эканлиги таъкидланди. Кейинги вақтда жумҳуриятда маданий ҳаёт сезиларли даражада жонланди. Бироқ, бутун мамлакатда бўлгани сингари маданиятни тижоратлаштириш хатарли тамойили сезилди, маданиятни бойлик орттириш воситасига айлантириш муддаоси намоён бўлмоқда, фуқароларни асрий анъаналаримиз негизларига, одоб-андиша, қадр-қиммат тўғрисидаги халқ тасаввурларига путур етказувчи асарларни нашр этиш ва намойиш қилишдан таъсирчан ҳимоя қиладиган восита йўқдир.

Келгусида бозор муносабатларига ўтиш ҳам маданиятни ривожлантиришга салбий таъсир кўрсатиши мумкин. Ўтиш жараёнида маданий хизматлар нархи кескин ошиши, меҳнаткашларнинг маданият қадриятларидан баҳраманд бўлиши қийинлашиши, адабиёт ва санъат арбобларининг ижодий имкониятлари чекланиши мумкин.

Бюро мажлисида маданият соҳасидаги ана шу ва бошқа салбий кўринишларни ка-

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳурияти Президентининг фармони

ЖУМҲУРИЯТ АҲОЛИСИНИНГ ШАХСИЙ ЁРДАМЧИ ХЎЖАЛИКЛАРИДАГИ ЧОРВА ВА ПАРРАНДАНИ ОЗУҚА БИЛАН ТАЪМИНЛАШГА ОИД ҚЎШИМЧА ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Жумҳурият аҳолисининг шахсий хўжаликларидаги чорва ва паррандани озуқа билан таъминлашни янада яхшилаш ва чорвачилик маҳсулоти етиштиришни кўпайтириш мақсадида қуйидагиларни зарур деб ҳисоблайман:

1. 1991 йилдан бошлаб чорвачилик учун озуқа бўлган пахта чигитини қайта ишлаш маҳсулотини (ксилит ишлаб чиқариш ва айирбошлаш ишларига бериладиган бу ҳисобга кирмайди) жумҳуриятдан ташқарига етказиб бериш бекор қилинсин.

2. Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгаши:

— Қорақалпоғистон МССЖ, вилоят, район ижроия қўмиталари, халқ депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари иштирокида ушбу масала юзасидан илгари қабул қилинган фармон қандай бажарилаётганини текширсин ҳамда аҳолининг шахсий ёрдамчи хўжаликларини бутун чоралар билан ривожлантиришга қаратилган ва 1991 йилда давлат ресурсларидан йилига ҳар бир сигирга 160 килограмм кунжара, 115 килограмм чигит шулхасини қўшимча равишда ажратишни кўзда тутувчи тегишли қарор қабул қилсин;

— аҳолига хашак, ширали озуқа ва кўкмак сотишни кескин кўпайтириш учун барча имкониятлардан фойдалансин;

— ушбу фармон бажарилиши устидан қаттиқ назоратни таъминласин, фармон қандай рўёбга чиқарилаётганлиги тўғрисида мунтазам, ярим йилда бир марта ахборот бериб турсин ва текширув материалларини матбуотда ҳамда телевидение орқали ёритиб борсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1990 йил, 25 октябрь.

УН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ УЗБЕКИСТОН ССЖ ОЛИЙ КЕНГАШИ УЧИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг учинчи сессияси 1990 йил 29 октябрь соат 10 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси мажлислар залида очилади.

УЗБЕКИСТОН ССЖ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари 28 октябрь куни эрталаб соат 10 дан 19 га қадар Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши раёсатида рўйхатга олинадилар.

УЗБЕКИСТОН ССЖ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ГУРУҲЛАРИ ВАКИЛЛАРИ КЕНГАШИНИНГ ҚАТНАШЧИЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари гуруҳлари вакилларининг кенгаши 29 октябрь куни эрта билан соат 9 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг кичик мажлислар залида бўлади.

ССЖИ Президенти: «КАСАБА УЮШМАЛАРИНИНГ БУНЁДКОРЛИК ИШЛАРИНИ ТАБРИКЛАЙМАН»

М. С. ГОРБАЧЕВнинг ССЖИ касаба уюшмалари съездидаги нутқи

Президент делегатларга мурожаат этиб қуйидагиларни таъкидлади: мамлакат турмушнинг барча соҳаларида чуқур ўзгаришлар босқичига етиб келди ва жамиятни, совет кишиларини қизиқтираётган масалалар хусусида касаба уюшмаларининг съезди қандай фикрга келиши жуда муҳимдир. Эртага, индинга, яқин ойларда нималар бўлиши нуқтаи назаридан ҳам, биз бораётган йўл охири қаёққа элтиши нуқтаи назаридан ҳам муҳимдир. Бизни ҳаяжонга солиб турган муаммоларнинг жуда ўткирлигига қарамай, мақсадларни ва унга эришиш воситаларини назардан қочириб бўлмайди.

Съезд ишининг натижалари икки шароитда самарали бўлиши мумкин, деди сўзини давом эттириб М. С. Горбачев. Агар съезд одамларнинг манфаатлари йўлида бундан буёнги ўзгартишлар, бутун турмушни яхшилаш зарурлигини тасдиқласа ва агар у шу пайтгача қайта қуриш берган ижобий натижаларни мустаҳкамласа ҳамда бизни ташвишга солаётган камчиликлардан халос этиш чора-тадбирларини таклиф этса, шундай бўлади.

Биз кучли ва мустақил касаба уюшмаларидан манфаатдормиз — мустақиллик мавқеида қатъий турилмаса, кучли бўлиш амри маҳол. Масъулият билан амалий иш қиладиган касаба уюшмаларидан манфаатдормиз. Съезднинг икки кунлик ишидан олган таассуротларимни сўрашди. Бу минбардан айтилган сўзлар қаттиқ бўлишига қарамай, уларнинг асосий маъноси шундан иборатки, одамлар вазиятдан ташвишга тушмоқдалар, мамлакатнинг тақдири ҳақида ўйламоқдалар, деган фикрга келдим. Шу боисдан ҳам мулоҳазаларнинг жиддийлигини, вазминлигини габриклайман, делегатлар масалаларни талабчанлик билан ўртага қўяётганликларини англаб турибман.

Касаба уюшмаларининг ролини қандай тасаввур этасиз? — деган савол берилди, бу савол шу ердаги нутқларда ҳам янгради. Касаба уюшмаларининг фаол иши сиз олдимизда турган вазифаларнинг муваффақиятли ҳал этилишини тасаввур қила олмайман. Эсингизда бўлса, ўтган съездда ҳам шундай деган эдим: шахсан менга хўжалик раҳбарлари олдида қўл қовуштириб, таъзим қилиб турадиган касаба уюшмалари эмас, балки амалий ишлайдиган ва меҳнаткашларнинг манфаатларига, мамлакатнинг тақдири ва халқнинг турмуши учун масъулиятга асосланган қатъий мавқеда турган касаба уюшмалари ёқади. Мен касаба уюшмаларининг айни мана шундай мавқеини табриклайман. Бу мавқе бузғунчиликка олиб бормайди, балки бунёдкорликка олиб боради, буни ҳаммамиз ёдда тутишимиз керак.

Ҳозир бизда бошлиқларни танқид қилиш орқали обрў орттириб олишга уста бўлган кишилар кўп. Ошкоралик, рўй-ростлик, эркинлик даврида дилда йиғилиб ётган ҳамма дардларни тўкиб солиш керак, шу дамгача бу ҳақда кўп гапирилган бўлса ҳам, ҳамма дардлар тўкиб солингани йўқ. Биз танқидий мулоҳазаларни қабул этамиз, албатта. Бироқ битта шарт бор: биз қайта қуриш натижасида, кўп миллатли давлатимиздаги иқтисодий, ижтимоий, сиёсий турмушнинг бир хил шаклларидан бошқа шаклларига ўтишда қаергача етиб келганимизни эсда тутиш керак. Шу йиллар мобайнида биз, эҳтимолки, айрим халқлар баъзан юз йилларда босиб ўтадиган йўлни босиб ўтдик.

Ижобий ишлар билан бирга кўпгина салбий ҳодисалар ҳам рўй берди. Энг муҳими — биз ҳақиқий эҳтиёжлар ва қийинчиликларга жавобан ҳал қилишимиз лозим бўлган кўпдан-кўп муаммоларнинг қисуви остида иқтисодиётнинг ривожланишида камчиликлар содир бўлиши учун имконият очиб қўйдик. Мана энди бошбошдоқлик, жазава, етишмовчиликлар, пулга тузоқ қўйган чайқовчи унсурлар ҳаракатга келиб, жамиятдаги ижтимоий-иқтисодий вазиятни жуда кескинлаштириб юборди. Мамлакат раҳбариятининг энг катта хатоси — мана шу. Муҳтожликни тезроқ бартараф этиш иштиёқида беихтиёр шундай хатога йўл қўйилди. Ахир пенсиялар 30—40, ҳатто 28 сўм эдику. Беш йилликнинг бошиданоқ уларни оширишга қарор қилдик. Врачларнинг, ўқитувчиларнинг аҳволи қандайлиги эсингиздами — бир неча миллиард сўмни қидириб топишга муваффақ бўлдик. Талабаларнинг стипендияларичи, бошқа яна кўпгина муаммолар пайдо бўлди. Хўш, маданиятчи, у қандай ҳолатда эди. Бу соҳага ҳам, уй-жойга ҳам қўшдик. Аммо шу маблағларнинг кўп қисми бозорга чиқди.

Корхоналарга эркинлик бердик, муайян воситалар билан мутаносиб ҳолга келтирилмаган бу эркинлик эса шунга олиб келдики, фойда асосан ишлаб чиқаришни ривожлантиришга, унинг тузилишини қайта қуришга эмас, балки меҳнатга ҳақ тўлашни кўпайтиришга кетди. Бу маблағлар ҳам бозорга чиқди. Илгари пайтларда мол обороти йилига 10—12 миллиард сўмлик миқдорда кўпаяр эди. Бултур 38 миллиард сўмлик миқдорида кўпайди. Шу йилнинг тўққиз ойида унинг кўпайиши 42—43 миллиард сўмликка етди. Бозорнинг ўзи қай ҳолатда денг!

Бироқ афсуснинг ҳожати йўқ, сабоқ олиш керак. Ҳозир биз иқтисодий турмушнинг янги шаклларини жорий қиляпмиз, бу шакллар бозор муносабатлари сари силжиб бориш билан боғланган. Бу — демократиялаш, маҳаллийлаштириш, ҳуқуқларни ва хўжалик соҳасидаги ташаббусларни бошланғич жамоаларнинг ўзига топшириш йўлида иқтисодиётни мантиқий ривожлантиришдир. Давлат мулки мутлақ ҳукмрон бўлаверса, меҳнаткаш ишлаб чиқариш воситасидан четлаштириб қўйилаверса, у ўзини хўжайин деб ҳис қилмаса ва пировард натижада тасарруф қилиш имкониятини олмаса, хўжалик соҳасида ташаббус бўлмайди, қизиқиш ҳам бўлмайди.

Фақат мулкдоргина ишни омилкорлик билан юритиши мумкин. Бинобарин, мулкчилик муносабатларини ислоҳ қилиш керак, биз шу йўлдан бораяпмиз. Давлат мулки ва меҳнаткашларнинг акционерлик, ширкат, ижара корхоналари, колхозларнинг деҳқончилик фирмалари, ҳатто зарур бўлган жойларда, давлат сектори, йирик корхоналар вазифаларни ҳал этмайдиган жойларда майда хусусий мулкчилик ҳам бўлади.

(Давоми 2-бетда).

ССЖИ Президенти: «КАСАБА УЮШМАЛАРИНИНГ БУНЁДКОРЛИК ИШЛАРИНИ ТАБРИКЛАЙМАН»

(Давоми. Боши 1-бетда).

Модомики шундай экан, мана шу мулкдорларнинг ҳаммаси иқтисодий маконга кирар экан, бозор керак. Шу пайтга қадар михдан тортиб ракетагача ҳамма нарсани давлат, ҳукумат тақсимлар эди. Биз мулкчиликни ислоҳ қилиш орқали инсоннинг моддий манфаатдорлигини ишга солишга олиб борадиган йўлга ўтар эканмиз, бозор муносабатларига ўтишимиз лозим эди. Бу — қийин кечяпти, жамиятимиз учун жуда катта синов бўлади, аммо биз бу синовдан ўтишимиз керак.

Бизда миллий даромад бирлигини ҳосил қилиш учун ривожланган мамлакатларга қараганда энергия, металл, цемент 1,5—2 ва ҳатто 3 баравар кўп ишлатилмоқда. Ўтмишда нефтнинг жаҳон бозоридаги нархи баландлиги бизнинг хўжасизлигимизни, технологияга лоқайдлигимизни қоплаб келган эди. Арақ билан ҳам хўжасизлигимиз ўрнини қоплашга уриндилар — спиртли ичимликлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳисобига 100 миллиард сўм олинар эди. Шуни ҳам айтиш керакки, дунёда бизнинг иқтисодиётимиз энг юқори даражада ҳарбийлаштирилган эди, иқтисодиёти бизникидан қарийб 2,5 баравар юқори бўлган АҚШ билан мусобақалашар эдик; дарвоқе, энди қуролланиш пойгасига Американинг ўзи ҳам дош беролмаяпти. Илм-фаннинг анчагина қисми ҳарбий саноат сектори учун ишлар, энг яхши фондлар, энг яхши материаллар шу секторга берилар эди. Буларнинг ҳаммасини бошқачасига йўлга қўйиш, инсонни қизиқтириш, иқтисодиётни инсонга хизмат қиладиган тарзда буриб юбориш керак. Бу ишларни қилиш осонми, ахир!

Меҳнатга бўлган муносабат соҳасидаги вазиятни ҳам ўша инсоф нуқтаи назаридан таҳлил этиб кўринг — бу соҳада нақадар орқада қолиб, қолоқликка йўл қўйган эдик! Боқимликка ружу қилиш, ҳамма нарсани қайта тақсимлашга интилиб, шундан кейингина ишлаб чиқариш ҳақида ўйлаш одати-чи? Ҳозир асл моҳияти жиҳатидан соғлом жараён бошланмоқда, бироқ кўпгина муаммолар соҳасида танг аҳволга тушиб қолдик, агар вазиятни бой бериб қўйсак, кўпгина масалаларни ижобий ҳал этмасак, носозлик, тартибсизлик бошланади.

Масалан, Иттифоқни олайлик. Унитар давлат бор эди, кўпдан-кўп муаммолар йиғилиб қолган эди, вазият демократиялашуви биланоқ шу муаммоларнинг ҳаммаси қалқиб юзага чиқди. Биз яшироқ иш тутишимиз мумкинмиди? Ҳа, мумкин эди. Аммо биз принцип жиҳатдан тўғри йўлда турибмиз. Шунга эришиш керакки, халқларнинг мана шу бош қовуштириб яшашида ҳар бир халқ йўқ бўлиб кетмаслигига ва унинг тили йўқ бўлиб кетмаслигига ишонч ҳосил қиладиган бўлсин. Ҳатто Украинада ҳам шу даражага борилган эдики, украин тили — буюк халқнинг буюк тили хавф остида қолган эди. Кичик халқлар эса айниқса ҳимояга муҳтож эди. Мен Красноярскда бўлганимда, шимолий халқларнинг вакили бўлган бир ёзувчи менга: Михаил Сергеевич, келинг, халқларимизни бир амаллаб сақлаб қолиш учун резервация барпо этайлик, деса бўладими. Кўрдингизми, аҳвол мана шундай эди.

Бинобарин, оз сонли халқлар ҳам, катта халқлар ҳам, шу жумладан Россия ҳам маънавий жиҳатдан ҳамма соҳаларни кўтаришга муҳтож. Ҳатто Москва теварагида, рус давлати томир ёйган жойларда нималар бўляпти. Кўпгина йўллар қаровсиз қолган, қишлоқлар ҳувиллаб ётибди, миллионлаб гектар серҳосил ерлар бутазорга айланган.

Бунинг маъноси шуки, ҳамманинг бошига кулфат тушган, демак, ҳар бир халқнинг кайфияти яхшиланиши, келажакдан кўнгли тўқ бўлиши учун Иттифоқни тубдан ўзгартириш керак. Шу тариқа концепция пайдо бўлди: жойларга энг кўп ҳуқуқлар берилиб, ҳокимият маъносида, иқтисодиётни, бойликларни, маданиятни ва шу кабиларни тасарруф этиш имкониятлари маъносида тўла-тўкис мустақиллик бериладиган суверен давлатларнинг иттифоқи бўлиши керак.

Бироқ олисга назар ташланса, суверен давлатлар иттифоқининг ортида носозлик келиб чиқиши мумкин, мана шу энг катта хавф ҳақида мен ҳамма жойда рўйрост ва тўғридан-тўғри гапиряпман. Биз мана шу носозликка судраётган кучларни тўхтатиб қолишимиз керак.

Суверен давлатларнинг иттифоқи ҳамкорлик негизида барча халқларнинг кучқудратини тўла-тўкис рўёбга чиқариш имкониятини беради. Суверен жумҳуриятлар ва бақувват марказ бўлиши керак. Бу — барча халқларнинг манфаатларига мос бўлиб тушади.

Очиғини айтиш керак, ортиқча чекиниш мумкин эмас. Кимки Горбачев социализмга қарши деб шубҳа қилаётган бўлса, у ҳақли эмас. Мен казарма социализмига қаршиман, инсонни бўғиб қўядиган тоталитар давлатга қаршиман. Бу қандай социализм бўлсин? **(Қарсаклар).** Ўртоқлар, бу социалистик ғояни бузишдир. Социализм — адолат, тенглик, эркинлик демакдир, социализм ҳуқуқий тартибни сақлаб турадиган ва қўллаб-қувватлайдиган демократик муассасалар, воситалар мавжуд бўлган батартиб жамиятдир.

Бундай жамиятни барпо этишимиз учун ҳали кўп вақт керак. Лекин ҳаётимизда дуч келаётган кулфатлар таъсирига берилиб, ўзимизни йўқотиб қўймаслигимиз, саросимага тушмаслигимиз керак. Бурилишнинг нақадар чуқурлигини тушунмоқ лозим, биз ана шу бурилиш орқали ўтаяпмиз. Авлодимизнинг тақдири шундан иборатки, у бир неча ўн йилликлардан кейинги порлоқ келажак учун эмас, балки ўзининг турмушини ўзгартириш учун (болалар ва фарзандлар тўғрисида гапираётганим йўқ) ишга киришди ва шу мақсадни кўзлаб ишламоқда.

Жавоб беринг, йўналишларни кўрсатиб беринг дейишмоқда. Инқилобий ўзгартишлар ўртага қўяётган саволларнинг ҳар бирига ҳеч ким муфассал жавоб қайтара олмайди. Биз йўриқномалар ва кўрсатмалар асосида яшашга ўрганиб қолганмиз. Эндиликда жамиятимизда эркинлик ва шу эркинликдан фойдаланиб фикр юритиш, изланиш лозим. Шу сабабли биз «асосий йўналишлар»ни лозим топдик. Унда ёндашувлар аниқ баён қилиб берилган, доиралар ва мақсадлар белгилаб қўйилган, қандайдир комбинатда, корхонада, минтақада, жумҳуриятда нима қилиш кераклигини Москвадан кўрсатиб бериш эса, — бизнинг давлатимиз каби давлатда навбатдаги хом хаёллик бўлади.

Қоидалар мавжуд, бинобарин олға томон ҳаракат қилиш, иқтисодий хусусиятларни ва тарихий анъаналарни, жамоа кайфиятини ва унинг етуклигини ҳисобга олиб изланиш керак.

Биз пассажир поездларининг жадвалига ўхшаган режалардан воз кечдик ва ҳамма ишга асос бўладиган қоидаларни келишиб олиш керак деган хулоса чиқардик. Ҳар ким ўз қоидалари асосида ҳаракат қилса, у ҳолда парчаланиб кетамиз, феодал тарқоқликка қайтамиз. Унда биз ҳеч иш чиқара олмаймиз.

Асосий масала яқин ярим йил ичида ҳал бўлади. Бу энг қийин давр. Биз бозорни барқарор қилишимиз керак. Агар тармоққа ёки аҳолининг гуруҳларига нимадир зарба берса, биз маслаҳатлашиб чорасини топишимиз лозим бўлади, айрим жойларда эса фавқулодда чоралар кўришга ҳам тўғри келади. Шунинг учун ҳам барча жумҳурият вакиллари бўладиган муассасаларни барпо этмоқдамиз. Уларни меҳнаткашларнинг барча отрядлари билан алоқа қилиб туриш учун барпо этаяпмиз. Шу маънода мен гапимни бошлаган асосий масалага яна яқинлашдим: касаба уюшмаларисиз ҳеч иш қилиб бўлмайди.

Ушбу босқичда бир-биримизни тушунишимиз ва ҳамкорлик қилишимиз жуда муҳим. Аммо мамлакат раҳбариятини тиз чўктирадиган бўлсангиз, бундан ҳеч иш чиқмайди. Сизлар ҳақиқий иқтисодий жараёнлар тақозоси туфайли ҳокимият амалга ошираётган қатъий ҳаракатларни қўллаб-қувватлашингиз лозим. Ана шунда президент ва ҳукумат сизларга эътибор билан қарашига умид қилишингиз мумкин. Биз бошқача тусдаги муносабатлар, бу ерда қониқарсиз деб аталганига нисбатан бошқачароқ мунтазам учрашувлар, суҳбатлар ва фикрлашувлар тарафдоримиз. Бу ерда бир ўртоқ шахсан менинг номимга касаба уюшмалари билан батафсил суҳбатлашиш учун вақт тополмади деган гапни айтди. Ўзимни оқлаб ўтирмайман, бу таънани қабул қиламан.

Мамлакат ҳаётининг ушбу кескин бурилиш пайтида митингбозликдан, сафсатабозликдан чарчаган одамлар аҳиллик, ҳамкорлик, ҳокимиятнинг қаттиққўл бўлишини тушунмоқдалар ва кемамизни яна чайқатишга уринаётганлар салбий фикрларга дуч келмоқда. Лекин баъзи бировлар вазият мураккаблашмоқда, бинобарин эски даврларга қайтсак эҳтимол, деб ўйлаётган бўлса мен шуни айтиб қўйишим керак: йўқ, бундай бўлмайди. Биз мамлакатимиз гуллаб-яшнашини истаймиз, бинобарин худди шундай бўлади, чунки халқимиз тасарруфида катта ақл-зиё имкониятлари ҳам, ресурслар ҳам, фан ҳам, маданият ҳам бор. Кўпгина халқлар биз билан ҳамкорлик қилишни хоҳлашмоқда, биз ҳам бунга тайёр бўлишимиз керак.

Бутун 70 йил давомида биз бошқача фикрловчиларни қидириб уларга ёрлиқ илиб келдик, биз фақат бир тилда гаплашдик: сиёсий рақиб бор экан, уни йўқ қилиб ташлаш керак, деб келдик. Энди эса Конституция ва қонун доирасида фикрларни тинглашга, барча билан ҳамкорлик қилишга кўникиш зарур. Агар сиз уюшмага қўшилишни истасангиз — қўшилаверинг. Рисоладагидек жамиятда худди шундай бўлиши керак. Бўлмаса аввал КПСС якка ҳокимликка даъвогар бўлиб келди, эндиликда эса бошқа кучлар «ҳақиқий куч» биз бўламиз, партия, касаба уюшмалари эса нималар юз бераётганлигини яхши тушунмайди, деб даъвогарлик қилмоқда. Мен демократия жараёнининг ривожланиши ҳамда ҳамма бир-бирига қулоқ солиши, бу эса пировард натижада биз кўзлаган қоидалар ва мақсадлар асосида аҳилликка олиб келиши учун Конституция доирасида ҳамма овозлар эшитилиши тарафдориман.

Пировардида М. С. Горбачев съезд ишига муваффақият тилаб, касаба уюшмалари ҳаракати мустаҳкамланишига тилак билдирди.

КУЗ САХОВАТИ

Бу йилги куз хайрли келди. Унинг қут-баракаси бугун пахта хирмонларида, ҳосил ларзон боғ ва токзорларда кўзга яққол ташланмоқда. Ғалаба районидаги «Огонёк» давлат хўжалигида бўлсангиз, бунга тўла ишонч ҳосил қиласиз.

Боғбон ва соҳибкорларнинг йил — ўн икки ой мобайнида қилган меҳнатлари эвазига мўл ҳосил етиштирилди. Уни йиғиштириб олиш жадал бормоқда. Ҳозиргача эл дастурхонига 5.400 тонна ўрнига 6.750 тонна мева, 9.000 тоннадан зиёд узум, режага қўшимча 210 тонна кўп сабзавот ва 100 тонна полиз маҳсулотлари тортиқ қилинди.

Хўжаликда йирик музхона ва шарбат омбори барпо этилган.

— Жорий йилда хўжалигимизда 10 минг тонна узум, 5 минг тонна мева қайта ишланади, — деди хўжалик директори Зикрилла Раҳматуллаев. — Илгари ишлаб чиқаришдан олиб ташланган «Кагор», «Столовое», «Шампан», «Рислинг», «Ҳосилот», «Чашма» ва «Лаззат» каби ичимликларни қайта тайёрлаш йўлга қўйилади, пештахталарда янгилари пайдо бўлади.

Мутахассисларнинг айтишича, барча тармоқлардан 4 миллион сўм соф фойда олинади. Натижада ижтимоий муаммоларни ҳал этиш тезлашади. Одамларнинг турмушини яхшилашга кўпроқ эътибор берилади.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ.

СУРАТЛАРДА: 1. Давлат хўжалиги директори Зикрилла Раҳматуллаев ва соҳибкор Содиқ Мусаев. 2. Маҳсулот жўнатилмоқда. 3. Теримчи Зинаида Кириллова. У топшириқни икки-уч ҳисса ошириб бажараяпти. 4. Олмазорда.

МУАЛЛИФ олган суратлар.

ССЖИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ ҚАРОРИ

Улуғ Октябрь социалистик инқилобининг 73 йиллигини байрам қилиш тўғрисида

Совет халқи Улуғ Октябрь санасини ҳамиша Совет давлати вужудга келган кун, жаҳонни инқилобий йўл билан янгилашдаги шонли сана сифатида нишонлаб келган. Октябрь санасини байрам қилиш муносабати билан фуқароларнинг жуда кўп мурожаатларини, жамоат ташкилотларидан, меҳнат жамоаларидан тушган хатлар ва телеграммаларни ҳисобга олиб, ССЖИ Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1990 йил 6 ноябрда Кремлдаги съездлар саройида Улуғ Октябрь социалистик инқилобининг 73 йиллигига бағишлаб ССЖИ Олий Кенгаши номидан тантанали мажлис ўтказилсин. Тантанали мажлисга ССЖИ Олий Кенгаши аъзоларини, халқ депутатларини, Москва шаҳар ва Москва вилояти жамоат ташкилотлари ҳамда меҳнат жамоалари, Москва гарнизони жангчилари вакилларини таклиф этиш кўзда тутилсин.

Улуғ Октябрь социалистик инқилобининг 73 йиллигига бағишланган тантанали мажлисга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ зарур тадбирларни амалга ошириш ССЖИ Олий Кенгаши раёсати зиммасига юклансин.

ССЖИ Олий Кенгаши иттифоқдош ва мухтор жумҳуриятларнинг Олий Кенгашлари, халқ депутатлари маҳаллий кенгашлари мамлакатнинг асосий давлат байрамини — тантанали мажлисларни, намойишларни, митингларни, халқ сайилларини, кўча юришларини жамиятимизни жипслаштириш ва ҳар томонлама янгилаш, Улуғ Октябрь идеалларига садоқат белгиси остида ўтказилишини таъминлайдилар, деб ишонч билдиради.

ССЖИ Олий Кенгашининг раиси
А. ЛУКЬЯНОВ.

Москва, Кремль.
1990 йил 23 октябрь.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ БЮРОСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

майтириш учун қарор қабул қилинди. Қарорда Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг қонун лойиҳаларини тақдим этишда ташаббус кўрсатиш ҳуқуқидан фойдаланиб, маданият тўғрисида Ўзбекистон ССЖ қонунлари асосларини ишлаб чиқиш ва қабул этиш ҳамда «Ўзбекистон ССЖда аҳлоқлиликни ҳимоя қилиш тўғрисида» қонун қабул қилиш тўғрисидаги таклифни Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашига тақдим этишга қарор қилинди.

Қарорда Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашига жумҳурият Маданият вазирлиги, Давлат телевидение ва радиоэшиттириш қўмитаси, ижоди уюшмалар ва жамоат ташкилотларининг чинакам санъатни, аҳоли турли гуруҳларини маданият тижоратлашишининг ва бозор муносабатларига ўтиш билан боғлиқ эҳтимол тутилган салбий оқибатларидан ҳимоя қилишга қаратилган таклифларини умумлаштириш ва муҳокама қилиш тавсия этилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг бюроси Ўзбекистон Коммунистик партияси уставининг лойиҳаси тўғрисидаги масалани тинглади. Тақдим этилган лойиҳа батафсил муҳокама қилингандан кейин асосан маъқулланди, тайёргарлик комиссиясига эса бўлиб ўтган фикрлашувни ҳисобга олиб, уни узил-кесил ишлаб чиқиш ва коммунистлар кенг кўламда муҳокама қилишлари учун жумҳурият матбуотида эълон қилиш вазифаси топширилди.

Бюро мажлисида КПСС XXVIII съезди ва Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг қарорларига мувофиқ кадрлар масалаларини кўриб чиқиш тартибини ўзгартириш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Ҳозирги вақтда амал қилиб турган Марказий Қўмита лавозимлари номенклатурасини тугатишга қарор қилинди. Бунда давлат ҳокимияти ва бошқарув идораларида, жамоат ташкилотларида кадрлар тўғрисида қарорлар қабул қилиш учун ваколатлар ана шу идоралар ва ташкилотларга тегишли бўлади. Ўзбекистон Компартиясининг ўзида эса маҳаллий партия қўмиталари ва партия ташкилотларига энг кўп даражада ваколат берилиши кераклигига амал қилиш лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасида партия ходимлари кадрларини, партия матбуоти органлари, Марказий Қўмитага қарашли илмий муассасалар ва ўқув юртлари раҳбарларинигина тасдиқлаш мақсадга мувофиқ деб топилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси жумҳурият давлат ҳокимияти ва бошқарув идораларига, жамоат ташкилотларига, ижодий уюшмаларга энг муносиб ходимларни тавсия этади ва сўнгра демократик тартиб-қоида ва қонунлар доирасида сиёсий таъсирнинг барча шаклларидан фойдаланиб, улар сайланиши ёки тайинланишига ҳаракат қилади.

Бюро мажлисида Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг иккинчи босқичини ўтказиш муддатлари ва кун тартиби тўғрисидаги таклифлар, шунингдек ижтимоий-сиёсий тусдаги бошқа масалалар кўриб чиқилди.

ШОИР СЎЗИ АСРЛАР ОША ЯШАЙДИ

Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузурида қабул

Тадқиқотчилар Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг нодир асари — «Бобурнома»ни давр қомуси, Осиё ҳаққоний тарихининг намунаси, деб атамоқдалар. Ўрта асрнинг ана шу тарихий-адабий ёдгорлиги яратилганлигининг 460 йиллиги Ўзбекистонда кенг нишонланмоқда.

25 октябрь куни юбилей тантаналарининг қатнашчилари — Москва, қардош жумҳуриятлар ва бошқа бир қанча хорижий мамлакатлардан келган меҳмонларни Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримов қабул қилди.

У Бобурнинг жаҳон маданияти дурдонасига айланган ана шу асосий асарининг мислсиз аҳамиятини таъкидлади. Бобур номи Шарқдаги кўпгина халқлар тақдирига битилган тарихий шахсдир, деб қайд этди Ўзбекистон ССЖ Президенти. Давр тарихининг кўпгина саҳифаларига, айниқса унинг «оқ доғлари»га янгича назар ташлашни, олимлар ўртасидаги ҳамкорлик ва алоқаларни кенгайтиришни қатъиян тақозо этмоқда. Чунки Шарқдаги кўпгина мамлакатлар билан Ўзбекистон ўртасида анчагина умумийлик бор. Жумҳурият иқтисодий ва сиёсий мустақиллик йўлига ўтаётган ҳозирги пайтда тарихий ўтмишга мурожаат қилиш алоҳида долзарб аҳамият касб этади.

Халқларнинг миллий ўзлигини англаши кучайиб бораётган ҳозирги пайтда буюк ўтмишдошларнинг доно васиятларига ҳозирги давр нуқтаи назаридан амал қилиш муҳимдир. Ана шу доно сўзларни авлодларга етказишга интилаётган кишилар улкан ва олийжаноб иш қилмоқдалар.

«Бобурнома» — даврнинг ғоят қимматли ҳужжати бўлиб, унда бир қанча Шарқ мамлакатларининг турмуши, урф-одатлари тасвирланган. Асар байналмилал аҳамиятга эга ва жаҳон халқларининг ўнлаб тилларига таржима қилинган. Бир вақтлар хатога йўл қўйилган — Бобур туғилиб ўсган ўлкада у таваллуд топган куннинг 500 йиллиги нишонланмаган эди. Инсоният тарихида шундай шахслар борки, улар тўғрисидаги хотира сиёсат ва мафкурадан ҳоли бўлиши керак. Уларнинг қадри, тарихдаги ўрни умуминсоний қадриятлар мезони билан ўлчаниши лозим. «Бобурнома» яратилганлиги шонли санасининг байрам қилиниши — ўз халқининг маданий меросига ҳурмат эҳтиромнинг ифодасидир. Ана шу мақсадда «Мерос» жумҳурият дастури ишлаб чиқилган бўлиб, у сўзсиз амалга ошириб борилади, деди Ўзбекистон ССЖ Президенти.

Учрашувда Афғонистон Фанлар академиясининг вице-президенти Асадулло Ҳабиб, Покистоннинг ССЖИдаги элчихонаси маслаҳатчиси Фаррух Раъно, Тожикистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси Ахрор Мухторов, «Бобурнома»ни қозоқ тилига ўгирган таржимон Бойзақ Қўжабеков, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси бошқарувининг биринчи котиби Одил Ёқубов, адиб Примқул Қодиров сўзга чиқдилар.

Учрашув иштирокчилари 1993 йилда ЮНЕСКО раҳнамолигида Бобур таваллуд топган куннинг 510 йиллиги шарафига тантаналар ўтказиш истагини изҳор қилдилар.

(ЎзТАГ).

ОНА-ВАТАН БЎЙЛАБ

МОСКВА, «Карелия» жумҳурият жамғармаси Карелия МССЖни ижтимоий муҳофаза этиш кафолатларидан бири, уни ривожлантириш учун моддий маблағлар манбаси бўлди. Бу жамғарма жумҳуриятдаги ва Москвадаги 25 ташкилот ҳамда корхонанинг ташаббуси ва иштироки билан барпо этилди. Жамғарманинг ўз олдига қўйган асосий вазифаси мухторият фуқаролари турмуш даражасини оширишга қаратилган ижтимоий-иқтисодий дастурларни амалга оширишдан, уни ҳар томонлама ривожланган иқтисодий музофотга айлантиришдан иборатдир.

* * *

МИНСК. Минск автомобиль заводи «Жигули» ва «Москвич»лар учун кўплаб чиқара бошлаган прицеп-уйчалар жуда қулай ва шинамдир. Бу уйчаларда автосайёҳларга йўлда зарур бўладиган барча нарсалар — музлатгич, иситгич, душ, жавон, ухлайдиган жойга айлантириш осон бўлган хонтахта бор. Ҳар йили олти мингта ана шундай кўчма уй ишлаб чиқариш мўлжалланган. Улар аввало ички бозор учун тайёрланади.

СЎНГГИ СОАТДА

ТОКИО. Мамлакат пойтахтида Европа иқтисодий ҳамжамиятига аъзо бўлган мамлакатлар билан Япония вакилларининг вазирлар ўринбосарлари ва тегишли ҳукумат идоралари бўлинмаларининг раҳбарлари даражасида икки кунлик амалий учрашуви бошланди. Унда Совет Иттифоқига молиявий ёрдам бериш масаласи муҳокама қилинади.

Шу йилнинг июлида саноати ривожланган етти давлатнинг олий даражада АҚШда бўлган учрашувида ГФЖ, Франция ва Италия Совет Иттифоқига тезда молиявий ёрдам кўрсатиш ташаббуси билан чиққан эди. Бироқ АҚШ билан Япония бундай имкониятни рад этган, уни совет иқтисодиётининг аҳволини ва уни ривожлантириш истиқболларини изчил тадқиқ этиш зарурлиги билан асослаган эдилар.

●

ВАШИНГТОН. АҚШ конгрессининг сенати билан вакиллар палатаси ҳаво транспортида учиш хавфсизлигини ошириш ва ҳаво қароқчилигига қарши кураш тўғрисидаги қонун лойиҳасини маъқуллади. Қонун лойиҳаси АҚШ президенти Жорж Буш кўриб чиқиши учун унга юборилган эди. Ушбу қонун лойиҳасида бу ерда уч ҳафта олдин бошланган 1991 молия йилида ҳаво транспортида учиш хавфсизлигини таъминлашга қаратилган шошилинч тадбирлар кўриш учун 7 миллион доллар сарфлаш таклиф этилади.

●

БОНН. Германиядаги учта катта шаҳар — Дюссельдорф, Гамбург ва Штутгарт совет—герман иқтисодий ҳамкорлигининг ўзига хос маркази — «Совет иқтисодиёти уйи» ўз ҳудудларида қурилишига даъвогарлик қилдилар. Бу уйда икки мамлакатнинг ишбилармон кишилари ўртасида алоқалар ўрнатилади, ўзаро фойдали битим ва шартномалар тузилади. Дюссельдорф муниципалитети чиқарадиган «Дюссельдорф» ойномасининг сўнгги сонида хабар қилинишича, Германия Федератив Жумҳуриятида аҳолиси жиҳатидан жуда катта ҳисобланган Шимолий Рейн-Вестфалия ўлкасининг маъмурий маркази бўлган ана шу шаҳар танлаб олинган.

Бу тасодифий эмас: шимолдан жанубга ва ғарбдан шарққа ўтадиган савдо йўлларининг чорраҳасида жойлашган Дюссельдорф халқаро савдонинг катта маркази ҳам ҳисобланади. У Совет Иттифоқи ва бошқа Шарқий Европа мамлакатлари билан савдо алоқаларини ривожлантиришда муҳим вазифани бажарган. Мазкур шаҳарда бундан 20 йил илгари Совет—Ғарбий Германия иқтисодий муносабатлари тарихидаги энг катта «газ қувурлари» битими тузилган эди.

●

ГАВАНА. Дастлабки маълумотларга қараганда, Кубада рўй берган авиация фалокати натижасида 10 киши ҳалок бўлган ва 21 киши жароҳатланган. Сантьяго-де-Куба яқинида «Кубана де авиасьон» компаниясига қарашли ЯК-40 самолёти ана шу мамлакат шарқидаги шаҳарнинг халқаро аэропортига қўнаётганида ағанаб тушган.

Қидирув-қутқарув ишларини олиб бориш учун чегарачилар, ички ишлар вазирлиги, инқилобий қуролли кучлар, фуқаро мудофаасининг бўлинмалари ва кўнгиллилар отрядлари зудлик билан сафарбар қилинди. Авария олдидан самолёт билан алоқа узилиб қолганлиги, шу сабабли унинг қай томонга ҳаракат қилаётганлиги, ағанаган жойи номаълум бўлганлиги учун қўйилган вазифани бажариш жуда оғирлашиб кетди. Бундан ташқари фалокат рўй берган жой Пунта Хардинеро номи билан машҳур бўлиб, у йўлсиз, сердарахт тепаликка жойлашган, тоғлар билан қуршаб олинган. Вертолётлар ёрдамидагина парчаланган самолёт ёнига етиб боришга муваффақ бўлинди.

(ТАСС).

АРЗИМНИ АЙТАЙ БОДИ САБОГА

ёки Самарқанд ҳуриликоси нима учун ўз ошиқларининг севгисини рад этганлиги хусусида замонавий эртак

Бор эканда, йўқ экан, оч эканда, тўқ экан. Шу омонлиқ замонда Самарқанд деган томонда бир пари пайкар бор экан. Унинг ҳусну латофати бир зумда воҳага тарқалибди. Кўп ўтмай музофотнинг турли бурчакларидан совчилар кела бошлабди, Аммо қиз ҳеч қайсисига унамабди.

Кунлардан бир кун жарчилар кўчага от қўйишди:

— Одамлару одамлар, тоғда битган бодомлар, эшитмадим деманглар. Зарафшон воҳасиснинг маликаи ҳуриликоси мусобақа эълон қилмоқда. Кимда ким вилоят ҳудудидан энг тоза ҳаво, сув ва тупроқ топиб келтирса малика ана шу одамга турмушга чиқмоқчи.

Алқисса, айтилган куни Самарқандга музофотнинг турли бурчакларидан марди—майдонлар, даъвогарлар кела бошлашибди. Маликанинг ҳузурига биринчи бўлиб мўйлови сабза урган чўпон йигит ташриф буюрибди. У қўлида бир сиқим тупроқ олиб келди.

— Гўзалларнинг гўзали, мен Советобод ноҳиясининг «Ленинчи чорвадор» давлат хўжалигидан бўламан. Бизнинг Қарнаб қишлоғимиз қадимда мулки ҳур деб эълон қилинган. Фуқародан ҳеч қандай солиқ, ўлпон олинмаган. Бу ерда саркардалар тайёрланган. Чунки Қарнабчўл бағридаги бу масканнинг ҳар битта гиёҳи танга даво, суви эса ниҳоятда шифобахш ҳисобланган. Васлингизга етмоқ умидида ана шу заминдан намуна келтирдим...

Малика тупроққа бир қараб қўлидаги китобни варақлай бошлади.

— Ҳой, йигит, битта ёр учун она қишлоқни ўртага қўйиб ёлғон айтиш гуноҳи азимдур. Хўш, мулки ҳур деганингга ишонаман. Аммо вилоят табиатни муҳофаза этиш жамияти берган айрим ҳужжатларда бу тупроқнинг табарруклигидан асар ҳам қолмаганлигига ишора бор. Бунга не дейсан?

— Қанақа ишоралар экан?

— Қишлоғингизда минг йиллик булоқ бормиди?

— Ҳа, унинг шифобахшлиги кўпчиликка маълум эди.

— Ана шу сув манбаининг қуриб қолгани ростми?

— Фақат булоқ эмас, 20—30 йилдан бери ернинг чуқур қисмидан чиқиб турган артезиан қудуғимиз ҳам кўмилиб кетди. Бу ҳақда одамлар ўртасида ҳар хил гап-сўзлар пайдо бўлаяпти.

— Ҳа, баракалла. Ана энди ўзингга келдинг. Жанубий руда бошқармаси қишлоқларингни илма-тешик қилиб юборди-ку. Қарнабчўл яйловларида зардоб кўллаб ётганлигини наҳотки кўрмайсанлар?

— Кўраяпмиз, маликам, кўраяпмиз. Сувимизда аллақандай ҳид борга ўхшайди. Касалликлар кўпайган. Вилоятдаги катталарга учрашгандик, аммо улар бу нарсалар руда қазувчилар ишининг оқибати эмас, дейишаяпти.

— Агар рухсат берсангиз менинг ҳам икки оғиз гапим бор, — деди томошага келганлардан бири — вилоят табиатни муҳофаза қилиш жамияти раисининг ўринбосари С. Эсонбоев.

— Марҳамат.

— Қарнабчўлда ҳозир тоза сувни, тоза тупроқни топиш амримаҳол. Негаки, Советобод ноҳияси ҳудуди Жанубий кон бошқармасининг мулкига айланиб қолган. Руданинг қазиб олинишида ишлатиладиган ишқорлар ерости сувларининг таркибига салбий таъсир кўрсатаяпти.

— Кўраяпсанми, йигит? Мен она қишлоғини, қадрдон ерларини топташга йўл қўйган кишини ўзимга муносиб кўрмайман. Агар мақсадинг менга етишиш бўлса, гапимга қулоқ сол: ҳозироқ бориб қишлоғингдаги депутатларни ишга сол. Ноҳия, вилоят, қолаверса, жумҳуриятдаги мутасадди идораларга боринглар. Қай йўл билан бўлмасин, қишлоқдаги ичимлик сувини яхшилаш, шу билан бирга яйловларнинг беҳуда топталишига йўл қўймаслик керак. Ана шу чораларни кўргандан кейингина сен билан қайта учрашишга розиман.

Навбатдаги йигит камтарроқ эканми, уни ҳамқишлоқлари таништиришди.

— Бу йигит Арабхонанинг қоқ марказидан, — дейишди улар. — Келбатини қаранг, билагидан куч ёғилиб турибди. Дарғом каналининг шифобахш сувини ичиб, тоғнинг тоза ҳавосидан баҳраманд бўлиб ўсган. Манзилгоҳи Паст Дарғом ноҳиясидаги Калинин номли жамоа хўжалиги.

Малика дафтарига бир қараб олгач, тўнини тескари кийиб олди.

— Қишлоқ аҳли ичимлик сувининг ночорлигидан, ҳавосининг вақти-вақти билан бузилиб турганлигидан нолиб юрса-ю мен ўша ерга келин бўлиб тушаманми?

— Очиғи, синглим, мен ҳам бу кишига турмушга чиқишингизга норозиман, — дея гапга қўшилди журналист Т. Қамаров. — Негаки, булар мақтаган жойга бориб бир ҳафта ичида рангингиз сарғайиб қолишига ишончим комил. Вилоят «Ленин йўли» рўзномаси бу ердаги экологик муҳитнинг ёмонлиги тўғрисида «Завод атрофи мусаффоми?» сарлавҳали бир саҳифа мақола берган эди. Унда ва «Ленинский путь» рўзномасида ёритилган бир қатор мақолаларда химия заводи теварагида атроф муҳитининг ифлосланишига йўл қўйилаётганлиги аниқ мисоллар билан таъкидланган эди.

Химия заводи Паст Дарғом ноҳиясининг шундоққина бошланишида жойлашган. Унинг қувурларидан чиқаётган заҳарнамо (ҳар қалай шифобахш эмас) тутун кечаю кундуз осмонга ўрлайди ва шамол ёрдамида райoннинг Калинин номли, «Партия XXII съезди», «Ленинобод» ва «Ўзбекистон» жамоа хўжаликлари ҳудудига келиб тушаверади. Боз устига ана шу қишлоқ ёнида «Сельхозхимия» вилоят бирлашмасининг катта омбори жойлашган. Бу ҳам етмаганидек, Калинин номли жамоа хўжалиги ҳудудида вилоят нефть маҳсулотлари бошқармасининг базаси қурилаяпти. Тааажжуби шундаки, қишлоқ аҳли арз қилганида уларга мавжуд аҳвол химия заводи таъсири эмас, балки социал камчиликлар оқибатидир, дея тушунтиришган.

— Хабарим бор, — деди малика куюнчаклик билан, — бу нарса 3—4 йилдан бери қишлоқ аҳлининг оғзидан тушмайди. Ҳайронман, наҳотки заҳар ишлаб чиқариш биз учун шунчалик керак бўлса?

Даврада завод директори О. Қиличев ҳам иштирок этаётган экан. У ҳам гапга аралашишга мажбур бўлди.

— Менимча, завод атрофидаги қишлоқларда атроф муҳитининг бузилишига фақат корхонамиз сабабчи бўлаётгани йўқ. Ўтган йили олтингугурт кислотаси ишлаб чиқарадиган цехимизни бутунлай ёпдик. Фосфор кислотаси тайёрлайдиган иккита цех эса қайта таъмирланди. Бунинг учун бир миллион сўмга яқин маблағ сарфланди. Ҳавога заҳарли моддалар тарқалишини камайтириб бораяпмиз. Бундан ташқари фосфогипс чиқитларидан ғишт тайёрлаш режасини тузганмиз.

— Ие, ўртоқ директор, бу ёғи қандоқ бўлди? Биз ҳавога заҳарли моддаларни кам чиқараяпмиз, деб мақтансак бўлаверарканми? Ундан кўра корхонани заҳарсиз маҳсулот ишлаб чиқаришга ўтказиш чорасини кўрганимиз маъқул эмасми? Аслида бу ошиқ бечорада гуноҳ йўқ. Аммо мен унинг севгисига рад жавобини беришга мажбурман. Ҳайронман, қачон биз ўз табиатимизга ўзимиз ворислик қиламиз-у унинг мусаффолиги учун жавоб беришни ўрганамиз? Эшитишимча, химия заводи Бутуниттифоқ уюшмасига қарар экан. Ўзбекистонда ўшандай уюшмани тузиш шунчалик мушкулми? Бундан ташқари заводда ишлаётган мутахассис ва ишчиларнинг асосий қисми маҳаллий миллат вакиллари эмас. Қолаверса, корхонага самарқандликлардан биринчи бўлиб директор этиб тайинландингиз.

— Гапингиз тўғри, лекин эҳтиёж бор учун биз минерал ўғитлар ишлаб чиқаряпмиз. Агар буюртма беришмаса, марҳамат, заводни ёпиб қўяверамиз.

Давранинг иккинчи тарафида ўтирган пастдарғомликлар норозилик билдиришди:

— Бизга келин бўлмасангиз ҳам майли-ю, лекин аҳволимизни яхшилашга ёрдам беринг. Директорнинг гапларига ишониб ўтирманг. Мана ўзлари айтсин, заводда йилига ҳеч бўлмаганда икки марта авария содир этилмаслигига кафолат бера оладиларми? Йўқ. Шунинг ўзи бизнинг қишлоқни заҳарлашга етиб ортади. Нима энди, одамларнинг ёппасига бемор бўлишини кутиб юраверамизми?

— Ҳой яхшилар, биринчидан, биз бугун энг тоза ҳаво, сув ва тупроқнинг манзилини аниқлашимиз керак. Иккинчидан, сизларда район, вилоят раҳбарлари бор, мутасадди кишилар бор. Ўшаларга мурожаат қилинглар.

— Эй, ҳурилиқо, бошимизни суқмаган идорамиз қолмади. Бироқ саволимизга кўнгилдагидай жавоб ололмаяпмиз! Биз ҳам аҳволни тушунамиз. Химия заводини дабдурустдан ёпиб қўйиш ҳеч кимга фойда келтирмайди. Аммо уни зарарсиз маҳсулот ишлаб чиқаришга ўтказишни тезлаштириш мумкин-ку. Тепангдаги қувурдан заҳар бурқсиб турса-ю уни зарарсиз дейишса алам қилар экан кишига.

Тўғри, оҳу додимизни эшитган вилоят раҳбарлари ҳарқалай дастлабки чораларни кўришди. Халқ депутатлари вилоят Совети ижроия комитетида Паст Дарғом ноҳиясидаги Калинин номли, «Партия XXII съезди», «Ленинобод» ва «Ўзбекистон» жамоа хўжаликлари социал муаммоларни ҳамда кимё заводи экологик ҳолатини ўрганиш юзасидан 21 кишидан иборат комиссия тузилди. Очиғи, биз комиссия составига кўпроқ раҳбарларни эмас, балки азият чекканлар, мутахассислар ҳамда жамоат ташкилотлари вакилларининг киритилишини истаймиз. Агар бу ишга Тошкентдаги мутасадди ўртоқлар ҳам бош қўшишса нур устига нур бўларди.

Ўзидан олдинги икки кишининг ер чизиб қолиши ва уларнинг ҳавосию суви ҳақида гапнинг чўзилиб кетиши иштихонлик ошиқни шошилтириб қўйди. У мусобақада ғолиб чиқиб, маликага уйланишга мутлақо ишонган эди. Шу боисдан ҳам гапни дадил бошлади:

— Гўзаллар гўзали, тенгсиз париваш. Назаримда сизга мендан бошқа муносиб ёр бўлмаса керак. Мен Дамхўжанинг мусаффо ҳавосини, биллурдек тоза сувини олиб келдим.

Маликанинг чеҳрасига нур ёйилди. У йигитнинг сўзларини иштиёқ билан эшитди ва кейин қўлидаги дафтарга қараб ўй суриб қолди. Атрофдагилар ҳайрон, йигит ҳам. Ниҳоят малика жимликни бузиб сўз қотди.

— Ҳа, Дамхўжага ҳавас қилса арзийди. Бу ердаги сув тақсимлагич атрофи чинакам жаннатга айланган. Дамхўжа ерости суви ниҳоятда шифобахш. Аммо бировнинг сувини қандай қилиб ўзимники дея оласиз?

— Ие, нима учун бизники бўлмас экан. Ахир у Дамхўжа ерининг остидан чиқаяпти-ку.

— Ҳофиз Шерозий ёрининг битта холи учун иккита шаҳарни беришга рози экан. Сизлар мен учун Навоий ва Бухорога қишлоқнинг 300 минг кубометр сувини ҳадя этаяпсизларми? Ахир, Дамхўжа — Бухоро сув қувури ишга тушгач, ёнингиздан чиққан оби ҳаётдан фойдалана олмайсизлар-ку.

— Авф этгайсизлар, бу ўринда менинг ҳам айтадиган гапларим бор, — деди иштихонлик Исмоил Раҳимов. — Дамхўжа суви шифобахш. Бу атрофда 84 та қудуқ қазилган. Уларнинг ҳар биридан секундига 50 кубометр сув олиниши мўлжалланган. Агарда ана шу сунъий булоқлардан олинадиган сув қувурга қўшилса, Иштихон, Каттақўрғон, Большевик ноҳияларининг бир қисмида экологик вазият кескин ўзгаради, ерости суви 18—20 метргача тушади. Қорадарёда эса сув сиздирилиши кучайиб, унинг қуйи қисмига обиҳаёт етиб келмаслиги ҳам мумкин. Очиғи, қишлоқ аҳли кўп югурди. Ҳатто СССР халқ депутати Т. Қаюмовага ҳам мурожаат қилинди. Аммо натижа бўлмаяпти. Хўш, табиатнинг ўжар қонунларига қарши боришга, сунъий мураккаб экологик вазият барпо этишга бизни нима мажбур қилаяпти? Қани, ана шу саволни ошиқларингизга бериб кўринг-чи, улар нима жавоб қайтаришаркин?

Малика ҳузурига ташриф буюрган йигитларга савол назари билан қаради.

Улар жим. Ерга қараб нажот кутиб ўтиришибди. Ҳаммасининг калласида битта хаёл: қандай йўл билан бўлмасин, ҳурилиқонинг кўнглини олиш. Ҳавонинг, сувнинг, ернинг зарарланиши ошиқ қалб туғёни олдида кўзга кўринмай турибди.

Алқисса, бу сафар ҳам ҳар галгидек бўлди. Асосий мақсад — яъни ғолибни аниқлаш четда қолиб, ҳар ким ўз дардини айтиб олди. Аммо аниқ ишга келганда ғалағовурдан нарига ўтилмади. Гўзал қиз ҳозирча ўзига муносиб йигитни топа олмади. Қизиқ. Самарқанддек катта вилоятда унга муносиб ёр топилармикин?

Фармон ТОШЕВ.

УМИД ОҚЛАНДИ

УСТОЗ ЖОН КУЙДИРМАСА

«Пахтакор» олий поғонадан қачон тушиб қолди? Дабдурустдан берилган бу савол одамни ўйлантириб қўйиши мумкин. Севимли командамизнинг кучлилар билан хайрлашганига роппа-роса олти йил бўлди.

Ўшанда командага украиналик Иштван Секеч раҳбар эди. У ҳамма ишни барбод қилди: «Пахтакор»ни олий поғонадан қуйига тушириб юборди-ю оладиганини олиб, жомадонини тўлдирганча жуфтакни ростлади. «Пахтакор»нинг миллионлаб ишқибозлари ранжиганча қолавердилар.

Аслида шундай бўлиши мумкинмиди? Команданинг бундай аҳволга тушиб қолишининг олдини олиб бўлмасмиди? Бўларди, албатта. Аммо нотўғри йўл танланди.

Бир эслайлик. Команда кутилмаганда авиация ҳалокатига учради. Бу қаддини ростлаётган ўзбек футболининг қанотини қайирди: ажойиб ўйинлари билан ишқибозларни хушнуд этаётган, умид осмонида ёркин юлдуздек чақнай бошлаган Владимир Фёдоров, Михаил Ан, Шуҳрат Эшбўтаев, Владимир Собиров, Олим Аширов, Александр Корченов, Юрий Загуменнихлардан айрилиб қолдик. Дилларни ларзага солган бу фалокат рўй берманганида «Пахтакор»нинг юксак ўринларга кўтарилиши аниқ эди. Афсуски, умид чироғи ёлқинланмади. Ўзбек футболи ўзининг иқтидорли ёшларидан маҳрум бўлди.

Иттифоқ Футбол уюшмаси бу оғир жудоликни ҳисобга олиб, «Пахтакор»га уч йиллик имтиёз берди. Унга кўра команда қандай ўринни олишидан қатъий назар, олий поғонада қоладиган бўлди.

Афсуски, ўша йилларда пахтакорчиларга устозлик қилган Олег Базилевич, ундан кейин келган Юрий Мосягин ва ниҳоят Иштван Секеч ана шу имтиёздан фойдалана олмадилар. Командага четдан ўйинчилар чақирилди. Маҳаллий ёшлар кучига таянилмади. Бу қимматга тушди: олий поғонани тарк этишга тўғри келди.

Шундан кейин «Пахтакор»га кимлар келиб кетмади. Лекин бундан наф бўлмади. Жумҳуриятдаги мутасадди ташкилотлар раҳбарларининг хаёлига маҳаллий мутахассисларга таяниш фикри ана шунда келди: дастлаб Геннадий Красницкий, сўнгра Виктор Тихонов «Пахтакор»га бош устоз этиб тайинландилар. Бироқ командани олий поғонага олиб чиқишдек мураккаб вазифани уддалаш уларнинг қўлидан келмади. Устига устак Тихонов раҳбарлик қилган пайтда «Пахтакор» олий поғонага чиқиш у ёқда турсин, иккинчи лигага тушиб кетишига бир баҳя қолди.

Шундан кейин донг таратган пахтакорчилардан бири, Григорий Фёдотов клубига Красницкийдан сўнг аъзо бўлган моҳир ҳужумчи Биродар Абдураимов қадрдон жамоасига устоз этиб тайинланди. Тан олиш керак: у бир неча қобилиятли ёшларни командага олиб келиб, унинг қаддини ростлаш учун анчагина жон куйдирди. Афсуски, у бошлаган иш ниҳоясига етмай қолди. Жумҳурият Футбол уюшмаси кутилмаганда Абдураимовни вазифасидан бўшатди. Аммо футболчилар катта мураббий ёнини олиб, унинг ишдан олинишига қарши чиқдилар. Футбол уюшмасидаги ўртоқлар уларнинг фикрига қулоқ солмадилар ва командага Украинадан Носовни таклиф этдилар, Тўғри, у тажрибали тренер, олий поғона вакили Донецкнинг «Шахтёр» жамоасига бошчилик қилиб, бу борада муайян муваффақиятга эришган.

Дастлаб бу иш ўзини оқлагандек кўринди. Пахтакорчилар Носов раҳбарлигида ўйинни яхши бошладилар. Бу ишқибозлар юрагида умид учқунларини ёлқинлантирди. Бироқ, мавсум ўрталарига бориб, Носов йўқолиб қолди. Уни Донецкдан топдилар. Айни шу пайтда мазкур шаҳар шарафини олий поғонада ҳимоя қилаётган «Шахтёр» командасида ўзгариш бўлди. Носов, юқорида эслатганимиздек, бу коллективда узоқ вақт ўйнаган, кейинчалик футбол майдонини тарк этганидан кейин катта тренер бўлиб ишлаганди. Носов чамаси яна ўз жамоасига қайтишни мўлжаллаганди. Аммо у ниятига етолмади. «Шахтёр»га бошқа киши устоз этиб тайинланди. Шундан кейин «Носов касал бўлиб қолибди» деган гаплар тарқалди. Бироз вақт ўтгач, у «Пахтакор»га қайтди. Лекин мавсум охирига етмасдан у командадан бутунлай кетиб қолди.

Фурсат бой берилган эди. Унинг ўрнини эгаллаган собиқ пахтакорчи Тўлаган Исоқовнинг қўлидан дурустроқ иш келмади. Команда ўрта ўринлардан жой олди.

ТЎҒРИ ЙЎЛ

Ўтган йилларда «Пахтакор» устозга ёлчимади. У билан кўп йил жон куйдириб ишлайдиган одам топилмади. Буларнинг ҳаммаси команданинг олий поғонага чиқишига имкон бермади.

Ниҳоят, шу йил бошида «Пахтакор»га москвалик тренер Фёдор Сергеевич Новиков таклиф этилди. У СССРда хизмат кўрсатган спорт устаси ва тренер Константин Иванович Бесков Москванинг «Спартак» командасига устозлик қилган йилларда унга ёрдамчи бўлиб ишлаганди. Унинг тажрибали мутахассис эканлиги «Пахтакор»да тезда яққол сезилди. Аввало команда ўзагига — унда кўп йиллардан бери ўйнаётган моҳир футболчиларга таяниб, иқтидорли ёшларни бағрига таклиф эта бошлади. Бундан бир йил муқаддам «Пахтакор»да ўйнаб, Самарқанднинг «Динамо» коллективига кетиб қолган умидли ярим ҳимоячи Илҳом Шарипов яна қайтарилди. Шуниси диққатга сазоворки, у ҳимоядан тортиб ҳужумгача барча чизиқда бирдек ўйнай олади. Ўсмирлар ўртасида жаҳон ва Европа чемпиони Миржалол Қосимов аввал майдонда аҳён-аҳёнда кўринган бўлса, энди асосий футболчилар қаторидан мустаҳкам ўрин олди.

Новиков мавсум ўрталарида — мусобақа айни қизиган, ҳатто бир очко ҳам сув ва ҳаводек зарур пайтда интизомни бузган айрим футболчиларнинг баҳридан ўтишдан чўчимади. Ишга путур етказаётган ҳужумчи Азамат Абдураимов билан шу тариқа хайрлашилди. «Пахтакор»га кўп йил асқотган марказий ҳимоячи Мустафо Билолов, ҳам ярим ҳимоя, ҳам ҳужумда жон куйдирувчи Марат Кабаев командадан кетдилар. Лекин ишбилармон устоз бундай дамларда нима қилишни билади. Новиков мўлжални узоқдан олди: жумҳуриятнинг иккинчи поғона мусобақаларида ўйнаётган жамоаларидан бир неча иқтидорли ёшларни «Пахтакор»га таклиф этди. Кези келганда қўқонлик Нуъмон Ҳасанов, қорақалпоғистонлик Қуват Тўраев, бухоролик Анвар Жабборов, Тошкент вилояти вакили Файзулла Ўрдабоевни эслайлик. Ангренлик Вячеслав Клочков эса дарҳол ишқибозлар эътиборини жалб этди. Унинг биринчи поғона пешқадами Владикавказнинг «Спартак» командаси дарвозасига киритган тўпи «Пахтакор» марказий томошагоҳини ларзага келтирди. Ҳал қилувчи бу тўп командага қимматли икки очко келтириб, олий поғонага чиқиш имкониятини нақд қилиб қўйди.

Қисқаси, излаганга толе ёр деган нақлнинг тўғрилигини Фёдор Сергеевич Новиков яна бир бор исботлади. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, у спорт мавзусида ёзувчи журналистлар билан бўлган матбуот анжуманларидан бирида: «Пахтакор»ни чинакам миллий команда қилмагунча Тошкентдан кетмайман», — деб ваъда берган эди. У сўзи билан иши бирлигини амалда исботлаш учун ҳаракат қилмоқда. Жумҳуриятнинг мутасадди ташкилотлари раҳбарлари Фёдор Сергеевичга бу эзгу ниятини рўёбга чиқаришда ёрдам беришлари лозим.

ҲУЖУМ ҲИМОЯДАН БОШЛАНАДИ

Футболда: Энг яхши ҳимоя ҳужумдир деган азалий нақл бор. Афсуски, «Пахтакор»да масаланинг бу жиҳати у олий поғонага чиққанидан буён оқсаб келади. Бу йил ҳам шунинг гувоҳи бўлаяпмиз. Команда сўнгги икки тур олдидан ўз дарвозасидан қирқ тўртта тўп ўтказиб юборди. Бу биринчи поғонадаги юқори кўрсаткичлардан бири саналади. Команда устозлари ҳимоя чизиғини қўриқлаш чораларини кўраяптилар. Иқтидорли ўйинчи Улуғбек Рўзимов кейинги учрашувларда асосий таркибдан мустаҳкам ўрин олганлигига сабаб ана шундадир.

Айни чоғда дарвозабон масаласи ҳам ишқибозларни ташвишга солмоқда. Негаки, кўп йил бу чизиқда турган Александр Яновский ёши қирқни қоралаб қолди. Бу йил синаб кўрилган бир неча ёшлар ҳали ўзларини кўрсата олишмаяпти. Шундай экан, бу ўринга муносиб номзод тайёрлаш керак.

АЖОЙИБ АНЪАНА

«Пахтакор» олий поғонага чиққан биринчи йилиёқ (1960 йил) ўзининг ҳужумкорлиги билан эътиборни тортганди. Қисқа вақт ичида команда сафидан моҳир тўпурарлар етишиб чиқди. Фикримизнинг далили учун Геннадий Красницкий, Станислав Стадник, Юрий Беляков, Биродар Абдураимов, Тўлаган Исоқов, Владимир Фёдоров, Василис Хадзипанагис, Шуҳрат Эшбўтаев, Андрей Якубик ва ниҳоят Игорь Шквириннн эслайлик. Улардан уч нафари (Красницкий, Абдураимов, Якубик) Григорий Федотов клубига аъзо бўлди.

Пахтакорчилар бу анъанани шараф билан давом эттираяптилар. Улар биринчи поғона мусобақаларида бу йил ҳаммадан кўп тўп киритдилар. Команда ҳужумчиси Игорь Шквирин рақибларн дарвозасини нишонга олишда ибрат кўрсатмоқда. У ҳозиргача 35 та тўп уриб, бир пайтлар Биродар Абдураимов ўрнатган натижани такрорлади. У жамғармасини мавсум охиригача кўпайтиришига ишонамиз.

Қисқаси, пахтакорчилар мусобақалар ниҳоясига икки тур қолганда кўп йиллардан бери рўёбга чиқмаётган эзгу ниятни амалга оширдилар: яна мамлакатнинг кучли коллективлари сафидан ўрин олдилар. Бу ажойиб муваффақият билан командамизни дилдан табриклаймиз.

Талъат СОЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг спорт шарҳловчиси.

СУРАТЛАРДА: юқорида катта устоз Ф. С. Новиков ва команда бошлиғи Б. Абдураимов, қуйида эса ўйиндан лавҳалар.

Суратларни
Н. МУҲАММАДЖОНОВ
олган.

Бозор иқтисодиёти бўсағасида

ШУ ҲАМ ШЕРИКЧИЛИК БЎЛДИМИ?

Иттифоқ Енгил саноат вазирлигидан Чирчиқдаги «Ғунча» тикувчилик фабрикасига шошилинч хабар келди. Унда мазкур корхона январь-сентябрь режаларини бажармаганлиги учун жарима билан жазоланмаслиги хусусида фабрика раҳбариятига расмий равишда хабар берилганди. Маҳсулот етказиб берувчилар — РСФСЖ, Белоруссия, Арманистон, Қирғизистон корхоналарининг айби билан топшириқлар барбод бўлган эди.

Болалар кийим-кечакларининг тақчиллиги — мамлакатимизнинг оғир дардга йўлиққан иқтисодиёти натижасидир. Чирчиқлик чеварлар шу йилнинг баҳоридаёқ бозор иқтисодиётига бир тийин ҳам фойдасиз ўтишларини тушунган эдилар. Улар ССЖИ Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида шартномалар тузиш юзасидан ўтказилган жумҳуриятлараро ярмаркада Фрунзе камволь комбинатидан атиги 600 минг метр газлама «ундиришга» муваффақ бўлдилар. Аслида эса бир миллион 600 минг метр керак эди. Машҳур «Трёх горка», Глухов ип-газлама комбинатлари газмол етказиб беришни муттасил барбод қилишмоқда.

Чирчиқликларнинг кўп йиллардан бери амалий шериклари бўлган мазкур корхоналар бунга нималарни баҳона қилишмоқда?

Сабаблар жуда кўп. Баъзилар бўёқ йўқлиги сабабли маҳсулотни жўната олишмаётганини айтишса, бошқалар эса ишчи кучи етишмаслигини баҳона қилишади, учинчилари эса умуман индашмайди...

— Хом ашё билан бир маромда таъминлаш учун турли-туман шартларни айтишмоқда, — дейди фабрика директори Т. Люкшина. — Лекин бу шартларнинг бирортаси жамоамиз учун мақбул эмас. Масалан, ўша «Трёх горка»дан шундай таклиф келди: юборилган газламалар эвазига у ерга тайёр маҳсулот жўнатишимиз керак эмиш. Ахир, бундай маҳсулотлар жумҳуриятимизнинг ўзида ҳам ниҳоятда етишмаяпти-ку.

«Ғунча» бутунлай маҳсулот етказиб берувчиларга боғланиб қолган. Чирчиқликлар жун ва ип-газламанинг 60 фоиздан ортиғини РСФСЖдан олишади. Жумҳуриятлар мустақиллиги эълон қилиниши билан шериклар ўртасидаги алоқаларга путур ета бошлади. Қизиғи шундаки, иқтисодий мустақилликни шу жойнинг ўзи билангина боғлиқ қилиб қўймоқдалар. Бунинг натижасида Иттифоқ бозори қашшоқлашиб кетди, энг зарур моллар тақчил бўлиб қолди. Ваҳоланки, ана шундай тақчил моллар — болалар ва мактаб ўқувчиларининг кийимлари «Ғунча»да тикилади.

Фабриканинг оғир аҳволи, табиийки, чеварларнинг маошига ҳам таъсир қилмоқда. Ҳозир уларга бериладиган мукофот пули 10 фоизгача камайтирилган. Корхонада газламалар етишмаслиги сабабли ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турларини ўзгартиришга, савдо билан тузилган шартномаларни барбод қилишга мажбур бўлишмоқда. Ваҳоланки, буларнинг ҳаммаси меҳнат унумдорлигига, олинадиган фойдага таъсир қилади. Хўш, аҳволдан қутилишнинг қандай йўли бор? Ўз маҳсулотлари нархини кескин оширган бошқа корхоналарнинг синалган йўлидан бориш керакми?

Фабрикадагилар бу таклифни қатъиян рад этишди. Чунки корхонада асосан хотин-қизлар, оналар меҳнат қилишади. Бу ерда болалар буюмлари нархининг оширилишини ижтимоий худбинликдан бошқа нарса эмас, деб ҳисобламоқдалар. Бироқ, ношуд маҳсулот етказиб берувчилар қачон ишни уддалашаркин, дея кутиб ўтиришга эса вақт йўқ. Маҳсулот таннархини камайтириш учун «Ғунча»нинг Паркентда ишлаб турган иккита бўлимидан воз кечишмоқчи. Лекин афсуски, бу тадбирлар кутилган самарани бермайди. Шунинг учун ҳам «Ғунча» чеварлари аввал бўлганидек, ҳозир ҳам маҳсулот етказиб берувчилар ҳузурига боришмоқда. Улардан газлама ортиб жўнатишни илтижо қилишмоқда. Ахир, ишлаб чиқаришни тўхтатиб бўлмайдида!..

(ЎзТАГ).

Ҳар ҳафта шанба сонида

Муйчинак

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Аббос МУҲИДДИН таҳрири остида

ХЎЖА КЎРСИНГАМИ?

Ааладан суяк чиққанини эшитганмисиз? Бири кам дунё экан. Камбағалнинг оғзи ошга етганда бурни қонайди, деганлари рост. Бунинг маъносини яккабоғликлардан сўранг. Етти ой муқаддам юз ўринли замонавий шифохона қурилиб ишга туширилганда улар: «Мана энди табобат хизматига ёлчийдиган бўлдик», деб суюнишганди. Чиндан ҳам уч қаватли бино кўрса кўргудек: сиртдан қараган кишига кўп нарса «ваъда» қилади, безаклари кўзни қувнатади. Бир сўз билан айтганда, райондаги мавжуд шифохоналардан ҳар жиҳатдан аъло. Уни бунёд этиш учун хўжаликлараро 230-механизациялашган кўчма колонна бинокорлари енг шимариб ишладилар. Оз эмас, кўп эмас, 2 миллион 104 минг сўм маблағ сарфланди.

Булар гапнинг даромади. Энди буромадини эшитинг. Шифохонада жарроҳлик, травматология, урология, реанимация бўлимлари мавжуд. Кўли енгил шифокорлар ва ҳамширалар ҳар дақиқа хизматга шай. Аммо шароит йўқ. Касалхона қурилишида «қўлдан кетгунча, эгасига етгунча» қабилида иш тутилганлиги сезилиб қолди. Дардни яширсанг, иситмаси ошкор қилади, дегани шу-да. Бир йил ўтмай хоналар, коммуникация тармоқлари таъмирталаб бўлиб қолди. Ҳар қадамда қурувчилардан қолган қусурларга дуч келасиз. Шифохона ҳовлисида пайдо бўлган сунъий «кўл» ҳам ана шунинг оқибати. Қувур тешилган. Еростидан булоқдек сизиб чиқаётган лойқа, ифлос сувнинг бир қисми хоналарга оқаяпти. Беморлар ана шу сувдан истеъмол қилишга мажбур. Канализация тармоғининг иккинчи навбатини ишга тушириш пайсалга солинаяпти. Сабаби — насос йўқ эмиш. Қаршидаги 413-махсус қурилиш-монтаж колоннаси раҳбарлари (бошлиғи Г. Цой) ваъдабозликдан нарига ўтмаяптилар. Шифохона бош муҳандиси А. Даминов кўп ташкилотларга мурожаат қилди. Унинг сайъ-ҳаракати билан арзанда насос ҳам топилди. Аммо монтажчилардан дарак йўқ. Улар ўз хатоларини тузатишни эп кўришмаяпти.

Тўғри, бу ишни район водопровод участкаси ҳам бажариши мумкин. Гап шундаки, янги шифохона қувурлари шаҳар сув тармоғига эмас, 200—300 метр масофадаги артезиан қудуғига уланган. Бу эса аҳволни мураккаблаштираяпти. Хоналарда иссиқ сув йўқ. А. Даминовнинг ҳасратидан чанг чиқади:

— Қайта қуриш деймиз-у, ҳали ҳам кўп нарса изга тушган эмас. Маъмуриятчилик, қоғозбозлик ишга панд бераяпти. Иссиқ сувни қувурга ҳайдаш учун қозонхона керак. Бу масала «Облтеплокомэнергия» ташкилотига боғлиқ бўлиб турибди. Шифохона биноси ҳозирча вилоят капитал қурилиш бўлими ихтиёрида. Муаммони ҳал этиш учун иситиш комплексини юқоридаги ташкилот тасарруфига ўтказиш керак эмиш. Кўп жойларга мурожаат қилдик. Натижа бўлмаяпти. Аҳвол шу тахлит давом этаверса, қаҳратон қишда катта ташвишларга дучор бўлишимиз аниқ.

Шифо «маскани»да бунга ўхшаш камчиликлар кўп. Бир-бир санасангиз, бармоқ етишмайди. Хоналарни мўътадил ҳаво билан таъминловчи ускуналар носоз. Бино ҳалигача резервдаги электр тармоғига уланмаган. Мавжуд қувват тасодифан узилиб қолгудек бўлса, операция столига ётқизилган беморнинг аҳволини тасаввур қилаверинг. Иккинчи қаватда рентген ҳамда операция хоналари жойлашган. Махсус ускуналарни электр қувватига улайдиган нуқталар эса учинчи қаватда. Улардан фойдаланиш лозим бўлганда бир киши қаватма-қават югуриб овора бўлиши турган гап. Наҳотки, монтаж ишлари бажарилаётганда бу ҳақда ўйлаб кўрилмаган бўлса?

Лойиҳа бўйича янги бинода 30 та совутгич бўлиши лозим. Амалда эса битта ҳам йўқ. Шундай экан, дори-дармон, озиқ-овқат маҳсулотларини сақлаш билан боғлиқ мушкулотларни айтмай қўя қолайлик. Тўғри, вилоят капитал қурилиш бўлими совутгич сотиб олиш учун район матлубот жамиятига 13 минг сўм пул ўтказган. Аммо ҳолва деган билан оғиз чучимайди-да. Қолаверса, совутгич деган матоҳ ҳозир анқонинг уруғи!

Шифохона ўз кирхонасига, дазмоллаш ускуналарига эга эмас. Уни қабул қилиб олишда бундан кўз юмилганга ўхшайди. Етти ойдирки, хизматчилар қучоқ-қучоқ кийимларни, сочиқ-чойшабларни қўлда ювишиб, қуритиш учун қуёш ҳароратига кўз тикишади, навбат билан дазмоллашади. Йўлсозлар амалга оширган ишлар ҳам сифатсиз. Ҳовлидаги йўлаклар қингир-қийшиқ, ётқизилган асфальт чўка бошлаган. Қурилиш чиқиндилари, бетон, ғишт синиқлари, тош-шағал, сим қолдиқлари шундоққина ерга кўмилиб, устидан юпқа тупроқ тортилган.

— Аҳволни кўриб турибсиз, — дейди шифохона бош врачи Шомурод Тожиев. — Ҳовлини тартибга келтириш учун бизда вақт ҳам, имкон ҳам йўқ. Ободончилик ишлари ўлда-жўлда. Шифохонамизни район марказий касалхонаси ихтиёрига ўтказишни сўраб, бир неча бор мурожаат қилдик. Кўнишмаяпти.

Бу эътирозда жон бор. Катта маблағ эвазига тикланган шофохона ҳозирги ҳолида замонавий талабларга жавоб беролмайди. Уни қабул қилиб олган нуфузли комиссия аъзолари қаёққа қарашдийкин? Масъулиятсизлик, ўзибўларчилик учун ким жавоб беради?!

А. ЭЛМИРЗАЕВ,
Яккабоғ район «Авангард» рўзномаси ходими.

Жавоб беришди

АМАЛИЙ ЧОРА

Ўрта Осиё темирйўл бошқармасининг Қарши ишчилар таъминоти бўлими (ОРС)га қарашли «Роҳат» чойхона-ошхонасида хизмат маданияти паст. Тозалик талабга жавоб бермайди. Хўрандалар ҳақига хиёнат қилиш ҳоллари мавжуд. Ана шу каби камчиликлар рўзноманинг 14 июль сонида чоп этилган «Инсоф бозорда сотилмас» сарлавҳали мақолада кўрсатиб ўтилганди.

— Мақола ишчи-хизматчилар ўртасида муҳокама қилинди. Унда билдирилган эътирозлар, танқидий фикрлар тўғри. Камчиликларни бартараф этиш юзасидан тегишли тадбирлар белгиланди. Ошхона зарур жиҳозлар билан таъминланди, ўринлар сони 24 тага кўпайтирилди. Таомларга қатъий нарх қўйиб сотиш йўлга қўйилди.

Касаба уюшма комитети қарори билан айбдорларга маъмурий чора кўрилди. Савдо қонун-қоидалари устидан етарли назорат ўрнатилмаганлиги учун бош ошпаз З. Жўраев лавозимидан пасайтирилди. Ошпазлар З. Темиров, И. Бозоров, Р. Ражабовлар маълум муддатга бошқа ишга ўтказилдилар.

Г. МУСТЮКОВ,
Қарши ишчилар таъминоти бўлими касаба уюшма комитети раиси.

ЁРИМ

Эй қуёш, уйқусидан ғайратли ёрим турдими!
Турганн рост бўлса, айтгин, юз ювиб улгурдими!
Ям-яшил олам, сабо эсгай сочиб гул атрини,
Бу ҳаёт лаззатларин эл бирла ул ҳам сурдими!
Дер қуёш: оромда ҳозир, қайтгунингча уйғонар,
Жилмаяр, ишдан келиб сўр, балки туш-пуш кўрдими!
Пашшалар ғув-ғувлашар хонтахта узра базм этиб,
Кечадан қолган таомлар ичра ни-пин қурдими!
Чой беринг, деб жоврашар атрофида гўдакларинг,
Сўзлари билмам, қулоққа алла бўлиб кирдими!
Эй йигит, ёринг жаҳонда яккаю танҳо эрур,
Омадингдан бошқалар ҳам мен каби ўргилдими!

Усмон ЮСУПОВ.

ЛОФ

Икки боғбон учрашиб қолди.

— Бу йил беҳи жуда яхши бўлди-да, — деди бири. — Кеча биттасини ошга босай десам, қозонга сиғмади.

— Энди мендан эшитинг, — деди иккинчиси. — Тунов куни бир донасини уйга киритмоқчи бўлди-му, кўтара олмадим. Думалатиб келтирсам, эшикка сиғмади. Нонлож, болта билан чопиб, бўлаклаб киритдим.

* * *

Шоликор лофчи мақтанди:

— Шолини ўтоқ қилаётиб катталиги тайёрадек келадиган балиқ тутиб олдим. Боқишга тобим келмай, беш гектар шолининг баҳосига сотиб юбора қолдим.

— Ие, уни қаранг-а! — ҳайратини яширолмади шаҳарлик лофчи. — Ўртанча ўғлим сотиб олган балиқ ўша экан-да. Қўни-қўшниларни ҳашарга чақириб, кўплашиб сўйгандик, ичидан юз қопча шоли чиқди. Тозалаб олдик.

* * *

— Шу денг, ном чиқар тўй қилгим келиб, ярим тонна гуруч дамлатгандим, — керилди шуҳратпараст лофчи. — Тўйга келганлар иккиуч мартадан ейишса ҳам ошнинг ярмидан кўпи қолиб кетди.

Ҳамсуҳбати бош чайқади:

— Э, аттанг, шуни менга шипшитиб қўймабсиз-да. Маҳалламиздаги ошхўрни олиб борардим. Бизнинг тўйда ўша жонга оро кирди-да. Икки қозон ош ортиб қолди. Энди нима қилсам экан, деб ташвишланиб турсам, барака топгур катта ошаб тинчитди-қўйди.

— Кимёвий ўғитнинг қудратига «офарин»!
Х. АЙТУГАНОВ чизган расм.

НОРДОН СЎЗ

— Эшитдингизми, Деҳқонбува?

— Нимани?

— Фориш районидаги Киров номли давлат хўжалиги ҳудудида жойлашган аралаш моллар дўкони уч ойдан бери очилмасмиш. Маълум бўлишича, Зерновой посёлкасида мингдан зиёд киши истиқомат қилади. Уларнинг кундалик молларга бўлган эҳтиёжини қондириш эътибордан четда қолаётир. Бу ҳам етмагандек, дўкон мудири ва сотувчилар тез-тез алмаштирилиб турилишига нима дейсиз?

— Ҳай-ҳай, чакки бўптику! Қийин-қийин, улусга қийин...

— Эҳ, нимасини айтасиз, Деҳқонбува! Одамлар савдо-сотиқ учун 20 чақирим йўл босиб, вилоят маркази — Жиззахга боришга мажбур бўлишаяпти. Йўл азобини ўзингиз биласиз. Оворай сарсонгарчиликни айтмай қўя-қолай. Уруш ва меҳнат мўйсафиди Ж. Муҳаммадқуловнинг сўзларини тинглаб кўринг-а:

— Қишлоғимизда дўкон хўжакўрсин учун очилганга ўхшайди. Ёлчитиб ишлаганини эслай олмаймиз. Харидоргир моллар камчил. Шу ҳам хизмат бўлдими?

Отахоннинг куйинганича бор. Табиб табиб эмас, дард бошидан ўтган табиб. Қишлоқ аҳлининг кайфияти кўп жиҳатдан савдо ходимларига боғлиқ-ку.

— Тўғри айтасиз, иним. Район матлубот жамияти раҳбарлари балки бу ҳолдан бехабардирлар?

— Билишади. Неча марта мурожаат қилдик. Нафи бўлмаяпти. Ўзингиз бир нарса денг, Деҳқонбува. Зора нордон сўзларингиз кор қилиб, ишлар юришиб кетса.

— Яхши отга — бир қамчи. Савдонинг жиловини тутиб турган форишлик мутасаддилар суҳбатимиздан тегишли хулоса чиқаришса, ажаб эмас.

А. ИМОМОВ.

ШИНГИЛ ТАБАССУМ

Хотин қассоб эридан сўради:

— Итимизга кушхонадан суяк-пуяк келтирмай қўйдингиз, дадаси?

— Харидорлар ҳақига хиёнат қилгим келмаяпти.

* * *

— Сиз оилада бола тарбиясини нимадан бошлайсиз, ўргилай?

— Яхши-ёмонни ажратишдан.

— Қандай қилиб?

— Фарзандларимнинг тили чиққач, «Даданг яхшими, мен?» деб сўраб, улардан жавоб оламан.

* * *

Мухбир ферма мудирига мурожаат қилди:

— Қишга тайёргарлик қандай?

— Жойида. Кўмирни ғамлаб қўйганман. Бола-чақаларда иссиқ кийим етарли. Томнинг қорини кураш учун битта курак олиб қўйсам кифоя.

* * *

— Дугонажон, бугунги иш кунинг қандай ўтди?

— Жуда унумли бўлди. Ҳатто икки марта дўконга, бир марта дорихонага ва бозорга бориб келишга ҳам улгурдим.

* * *

— Қайта қуриш бошлангандан бери сизларда қандай янгиликлар бўлди?

— Бошлиғимиз беш марта ўзгарди, холос.

* * *

— Янги уйдан хурсандмисан, дўстим?

— Мендан кўра ремонтчилар кўпроқ хурсанд.

— Нима учун?

— Ахир, уларга ёнимдан пул тўлаб ремонт қилдираяпман-да.

Муҳаррир ўринбосари Н. ЁҚУБОВ.

Ташвишли хабар

ТАЪМИРЛАШ ЧЎЗИЛИБ КЕТДИ

Сурхондарё вилоят босмахонасида ҳаддан ташқари оғир вазият юзага келди. Бундан салкам бир йил муқаддам бу ерда таъмирлаш ишлари бошланган эди. Ускуналарнинг эскириб қолганлиги, ҳарфларнинг етишмаслиги, цехлардаги ёмон меҳнат шароити шуни тақозо этган эди. Шу кунларда босмахона биноси худди бомба тушгандан кейинги кўринишга эга бўлиб қолган: кўпгина хоналарда деразаларнинг ойналари, эшиклар мутлақо йўқ, бино олдида тоғ-тоғ қурилиш материаллари ва ахлат уюмлари тўпланиб ётибди, одамлар худди ана шу ердан қийинчилик билан ўтиб ишга келадилар. Даста-даста тақчил қоғозлар ҳовлида ётибди.

Маъмурият таъмирлаш ишларининг секин бораётганини ускуналар етказиб беришда узилиш бўлмоқда, деб изоҳлайди. Лекин бир неча ойдан буён ошхона ишламаётганини — зарарли ишлаб чиқаришда банд бўлган босмахона ходимлари текинга махсус овқатланишдан маҳрум бўлганликларини нима билан изоҳлаш мумкин. Айниқса тунда ишлайдиган ходимларга қийин бўлмоқда. Кундузи меҳнат қиладиган кишилар бир амаллаб қоринларини тўйғизишлари мумкин, лекин кечаси қаердан нимани ҳам сотиб олишарди. Бундан ташқари ишлаб чиқариш базасининг аянчли аҳволи туфайли асосий маҳсулот — вилоят газеталарининг чиқиши эрталабгача чўзилиб кетмоқда.

Ишчиларнинг маъмуриятга бошқа кўпгина даъволари ҳам бор. Булардан энг асосийси одамларнинг эҳтиёжларига лоқайдлик билан қараш, таъмирлаш чоғида ҳам нормал иш учун энг оддий шароитларни яратиб бериш тўғрисида бирон бир чора кўришни истамасликдир.

(ЎзТАГ).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ» ЖУРНАЛХОНЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Агар Сиз жумҳуриятимиз, мамлакат ва дунёнинг социал-иқтисодий, сиёсий ва маънавий ҳаётига доир муаммоларни чуқурроқ таҳлил қилишга интилсангиз;

агар Сизни сиёсий ташкилот сифатида Ўзбекистон Компартиясининг кўп қиррали фаолияти қизиқтирса:

агар сиз ўз фикр доирангизни кенгайтиришга таниқли партия, совет ва хўжалик ходимлари, социологлар, файласуфлар, иқтисодчилар, юристлар, тарихчилар, фан ва маданият, адабиёт ва санъат арбобларининг, республика ва мамлакатнинг жамиятни революцион қайта қуриш ва тубдан янгилаш йўлидаги тақдири ҳаяжонлантираётган барча кишиларнинг ғоялари ҳамда фикр-мулоҳазалари билан танишишга ўзингизда эҳтиёж сезсангиз;

агар Сизда таълим жараёнида ўз билимларингизни чуқурлаштириш, назариянинг турли масалаларига доир мақолаларни мунтазам мутолаа қилиш зарурати пайдо бўлса;

агар сиз сиёсий ва иқтисодий прогнозлардан, илмий ва амалий мунозаралардан хабардор бўлишни, ўткир долзарб саволларга билимдон мутахассислардан жавоб олишни хоҳласангиз:

агар Сиз жумҳуриятимиз тарихини яхшироқ билишни, ўтмишнинг унчалик маълум бўлмаган фактлари, тарихий воқеаларга нисбатан янгича қарашлар билан танишишни хоҳласангиз;

ҲАР ОЙДА ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ЧИҚАДИГАН «ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ» ЖУРНАЛИГА ОБУНА БЎЛИНГ.

Унга обуна барча алоқа ва «Союзпечать» бўлимлари томонидан қабул қилинади.

ОБУНА БАҲОСИ:
БИР ЙИЛГА — 7 сўм 20 тийин.
ОЛТИ ОЙГА — 3 сўм 60 тийин.
УЧ ОЙГА — 1 сўм 80 тийин.

ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАРНИНГ ИШТИРОКЧИЛАРИ

ДИҚҚАТИГА!

ҚАЙТА ҚАЙД ҚИЛИШ УЧУН ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ТАШҚИ САВДО ВА ХОРИЖИЙ МАМЛАКАТЛАР БИЛАН АЛОҚА ДАВЛАТ КОМИТЕТИГА

Корхона Низоми, тўлдирилган қайд қилиш варағи, чет элга чиқариладиган ва чет элдан олинадиган моллар, хизматлар номенклатурасининг рўйхати, ташқи савдо контрактлари (асли), битимлар ва шартномалар, конкурент варақалари, ҳисобхона ҳисоб-китоблари (кирим-чиқим нисбатлари)ни тақдим этиш, эълон қилинган даромад муҳлатини маълум қилиш, олинган кредитлар ва уларни узиш муҳлатлари тўғрисидаги маълумотларни тақдим этиш, ташқи савдо муомаласи ҳажмини маълум қилиш зарур.

ҲУЖЖАТЛАР — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ МОБАЙНИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Қайта қайд қилинмаган корхоналар Ўзбекистон ССЖ ҳудудида ташқи иқтисодий фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан маҳрум бўладилар.

Қайд қилиш ва қайта қайд қилиш масалалари юзасидан қуйидаги манзилда жойлашган Ўзбекистон ССЖ Ташқи савдо ва хорижий мамлакатлар билан алоқа давлат комитетининг комиссиясига мурожаат этилсин: 700017, Тошкент шаҳри, Ленин шох-кўчаси, 15-уй, телефонлар: 34-65-54; 34-61-22.

«ЎСАРФИЛЬМ» ОЛИЙ КИНОМАКТАБИ

АССАЛОМУ АЛАЙКУМ!

«Ўсарфильм» олий киномактабининг кинорежиссура бўлими аспирант-талабаси Саид Ўсар Бек илмий ижодий изланишлар олиб бориб ва тажрибалар ўтказиб, жаҳонда биринчи бўлиб «ТЎЙ» номли КИНОТЕРАПЕВТЛИК ўқув кинофильмини суратга олаяпти.

«Тўй» номли шифоловчи ўқув кинофильмининг олий мақсади Сизларнинг ва бизларнинг мажруҳ руҳларимизга малҳам бўлиб, таскин бериш ва даволашдир.

«Тўй» кинофильми Сизларни даволаш билан бирга яширин имкониятларингизни ҳам рўёбга чиқаради.

Дардларингиздан фориғ бўлмоқ истасангиз, Сиз 5 (беш) кун мобайнида бир мартадан «Тўй» ўқув кинофильмини томоша қилиб, сеансларни қабул қилсангиз кифоя.

Соғлом кишилар эса, саломатликларини мустаҳкамламоқ учун 5 (беш) кун мобайнида бир мартадан «Тўй» кинотерапевтик фильмини кўришлари мумкин.

Доимо соғ-саломат бўлингизлар!

Саҳналаштирувчи кинорежиссёр, «Ўсарфильм» муаллифи ва президенти — Саид Ўсар БЕК.

Бизнинг эшигимиз Сизлар учун доимо очиқ: 700000, «Ўсарфильм», Тошкент, Ленинград кўчаси, 48-уй, Телефон: 32-01-29 (навбатчилик туну кун).

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

6, 7, 8, 9 ноябрь соат 16.00 ва 19.30 да

«ҚИЗИҚЧИ—90» кўригининг ғолиби, кулги устаси

ҲОЖИБОЙ ТОЖИБОЕВ

ВА

хушовоз хонанда

АБДУРАУФ ОЛИМОВ

ижросида

БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

Касса соат 11.00 дан 19.00 гача ишлайди.
Телефонлар: 41-74-30, 45-92-13.

Ойнаи жаҳонда

28 ОКТЯБРЬ, ЯКШАНБА

● ЎзТВ I

8.00 «Ҳафтанома» (такрор.).

*

9.00 «Ҳамёнда қуёш». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
10.10 «Депутат минбари». ЎзССЖ Олий Кенгаши сессияси олдидан.
10.30 Ҳужжатли экран.
11.10 «Алифбо сабоқлари» (такрор.).
11.45 «Халқ ижодиёти».
12.45 «Йўлингиз бехатар бўлсин!» Тошкент шаҳар юк ташиш транспорти концерни фаолияти ҳақида.

* * *

16.55 Кўрсатувлар тартиби.
17.00 Футбол бўйича ССЖИ чемпионати. «Пахтакор» — «Факел» (Воронеж). «Пахтакор» Марказий стадионидан репортаж. Танаффус пайтида — «Аралаш». Ҳажвий киножурнал.
18.50 «Кичкинтой» программаси.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув.
20.30 «Ахборот».
20.50 «Анор» ашула ва рақс ансамблининг концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Бегоналар бу ерда юрмайди». Бадиий фильм («Ленфильм»).
23.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 «Гаюровлар оилавий иши». Бадиий фильм. 2-серия (рус тилида).
19.10 Мультфильм.
19.30 «Жаҳоннамо». Бадиий-публицистик кўрсатув.
21.30 Москва. «Время».
22.00 Бадиий-публицистик кўрсатувнинг давоми.

● МТ I

8.30 Спорт ҳамма учун.
8.45 Ритмик гимнастика.
9.15 «Спортлото» тиражи.
9.30 «Эрта саҳарлаб». Болалар учун кўрсатув.
10.30 «Ватан хизматида».
11.30 Тонгги дам олиш программаси.
12.00 «Дунё бўйлаб». Альманах.
13.00 «Здоровье».
13.45 «Хомхаёлни тарк этиб». Ҳужжатли фильм.
14.00 Сиёсий мулоқотлар.
14.30 «Бахтли тасодиф». Телевикторина. Саралаш тури.
14.45 «Таиланд: қадимий ибодатхоналардан иқтисодий мўъжизага».

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Сапеда». Мусиқий ахборот.
10.05 «Ҳар бир кишига ва барчага». Реклама.
10.15 «Офарин!» Қувноқ спорт ўйинлари.
11.15 Кинопрограмма.
12.40 «Гаюровлар оилавий иши». Бадиий фильм. 2-серия (рус тилида).

* * *

15.30 «Сизни гитарачи Пако де Лусиа таклиф этади» (Испания).
16.55 Телевизион ҳужжатли фильм.
17.05 «Москва — Сиэтл». Мусиқий лавҳа.
17.25 «Қишлоқ янгиликлари». Панорама.
18.40 «Марафон-15».
20.10 «Жарликлар». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 1-серия (Одесса киностудияси).
21.30 «Время».
22.00 «Оддий ва мангулик ҳақида».
22.15 П. И. Чайковский. 100 та романс.
22.35 «Маппет-шоу». Кўп серияли телевизион қўғирчоқ фильм-концерт премьераси. 7 ва 8-сериялар.
23.20 «Джаз портретлари».

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!
8.45 «Иштиёқманд». Куйбишев шаҳридан кўрсатилади.
9.10 «Экранда—«01» хизмати».
9.45 «Контакт». Радищевнинг «Петербургдан Москвага саёҳат» китоби нашрдан чиққанлигининг 200 йиллигига.
10.30 Болалар учун фильм. «Забоpьеда ёз» (Эстон телефильми).
11.35 «Биз яшаётган олам». Режиссёр Б. Галантер фильмлари. «Шаговик» (Свердловск киностудияси); «Умримизнинг энг яхши кунлари» фильмидан новелла».
12.25 Коллаж.
12.30 «Олтин оҳу». Мультфильм.
13.00 Волейбол. Жаҳон чемпионати. Эркаклар. Ярим финал. Бразилиядан кўрсатилади.
14.30 «Масловкадаги уй». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. «Ҳайкалтарош Н. И. Нисс-Гольдман ҳақида («Союзтелефильм»).
17.30 «Планета». Халқаро программа.
18.30 «Она-замин ташвишида» туркумидан телевизион ҳужжатли фильм.
18.55 Союзлар уйининг Колонна залида Николай Доризонинг ижодий кечаси. 1-бўлим.
20.20 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Бўғирсоқ».
20.35 Союзлар уйининг Колонна залида Николай Доризонинг ижодий кечаси. 2-бўлим.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).

* * *

23.00 «Иллюзион». «Ловуллаётган гулхан». Бадиий фильм (Париж, «Альбатров» киностудияси).
00.40 Волейбол. Жаҳон чемпионати. Эркаклар. 3-ўрин учун матч. Бразилиядан кўрсатилади.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»—«СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Д. 1233. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12